

hemvärnet

Nr 3/2001

Vältrimmad
stödstyrka i
Västmanland

INSPEKTION:
Hög puls på
smålänningar

Thage G Petersson:
Jag slår vakt om folkförsvaret

Strapatser svetsar samman ungdomsavdelning

Paul vill strö guld över hemvärvet

Det måste bli värre...

Det måste bli värre innan det kan bli bättre. Tyvärr tycks det vara så. Försvarsmakten har som en följd av olika kostnadsökningar i samband med den omfattande omstruktureringen fått akuta ekonomiska problem.

Verksamheten under återstående del av år 2001 måste reduceras med 700 miljoner kronor. Detta är ett väldigt sparbetning.

Alla bromsar måste slås till bums, så att problemet kan hanteras detta år och den utstakade utvecklingen av försvarets förnyelse och övningsverksamhet kan fortsätta. Allt-så: rent bord vid detta års slut och full fart från 2002.

Inte nu igen! utbrister man uppgivet. Ska det aldrig bli ordning och stabilitet? Det är svår begripligt att Försvarsmakten än en gång hamnar i ekonomiska trångmål alldeles efter ett fattat försvarsbeslut.

Utredning pågår, men orsakerna tycks stå att finna i såväl politiska pålagor som genom egen förskyllan. Klart är att vårt lednings- och uppföljningssystem fungerar alldeles för dåligt.

Min uppgift i denna svåra process är att försöka rädda så mycket verksamhet som möjligt för hemvärnsförbanden och för chefsutbildningen vid HvSS under det andra halvåret. Vi vet ju att hemvärnets personal, med sitt stora engagemang och intresse, är känsliga för negativa signaleffekter och att även kortsliktiga åtgärder av detta slag kan få långsiktiga negativa konsekvenser.

Övningar för att nå kontraktsuppfyllnad, introduktionsutbildning och chefsutveckling måste därför så långt möjligt säkerställas.

Rikshemvärnsrådet tog i vintras initiativ för att uppvisa våra försvarspolitiker och den 10 maj var vi, Bertil Gustafsson från Malung, P-O Eriksson från Eskilstuna, Bengt Runner från Malmö, Lars Hedsäter från Järna och jag, kallade till försvarsutskottet.

Utskottets ledamöter är mycket intresserade av hemvärnet och vi fick tillfälle att fritt ge uttryck för vår uppfattning i olika frågor och, inte minst naturligtvis, uttrycka våro för höstens verksamhet.

Huvudbudskapet var emellertid hemvärnets utveckling som en viktig del av våra nationella skyddsstyrkor och att det måste finnas överensstämmelse mellan vad som sägs om hemvärnets betydelse och den utveckling som folket ute vid förbanden konkret upplever i form av materiella och andra förbättringar. Samstämmighet mellan ord och handling!

Vi kunde livfullt beskriva hemvärnschefernas brydsamma situation. Vi kunde leverandegöra hemvärnssoldaternas besvikelse över inställda kurser, utbildningar, högvaktstjänster och musikupptrag. Och över besvärliga förhållanden på skjutbanor och i förråd. Men vi gav också besked om att vi är beredda att kämpa vidare och åta oss en större roll i det framtidiga försvaret.

Jag tror att vi gjorde ett visst intryck på våra försvarspolitiker.

Hemvärnets framryckning fortsätter; mot en tydlig roll i det framtidiga försvaret med en ordnad och kontinuerlig materieltilförsel och med nytänkande inom utbildningsområ-

det. Det finns risk att vi snubblar till i höst, att vi för ett ögonblick tappar fotfästet, men det ska inte få påverka framryckningshastigheten. Eller målvärdetenhetens i steget. Det är min förhoppning att ni ska kunna känna det så.

Jag önskar er en fin sommar!

Mats Welfff, riksheimvärnschef

Notiser **Senaste nytt**

Beslut om skyddsstyrkor dröjer

Det blir inget snabbt beslut om de nationella skyddsstyrkorna. Högvärteret anmälde till regeringen i mitten av maj att man behöver mer tid på sig att studera förbandens förmåga och organisation. Olika alternativ ska prövas.

ÖB vill inte stressa fram ett beslut utan forma hela insatsorganisationen i ett sammanhang. Först om ett år kan

man börja se hur de nationella skyddsstyrkorna ska se ut mer i detalj.

Utredningen från Paul Degerlund, som militärdistriktscheferna ställt sig bakom, går längre ifråga om satsningen på hemvärnet än vad det är troligt att högvärteret vill göra.

Man anser inte att MD-grupperna har resurser för att sköta tremånadersutbildningen.

I stabsbehandlingen av frågan har man laborerat med tre nivåer – en kraftig satsning enligt Paul Degerlund, en med bara hemvärnet och en som är ett mellanting av dessa två.

Oavsett vad ÖB bestämmer sig för blir det inte blir några större överraskningar för hemvärnet.

Det kan till och med gå så att hemvärnet blir det enda för-

bandet i de nationella skyddsstyrkorna.

I Högvärteret finns inget ge-hör för att mixa hemvärnsförband med förband i markstridsbataljonerna, eller med andra ord göra dem utbytbara med varandra – som är en av kungstankarna i Degerlunds utredning.

Det anses att detta bara skulle krängla till en samverkan som redan fungerar.

Skadad hemvärnare ska få läkarvård inom en timme

En skadad hemvärnsman ska få kamrathjälp inom fem minuter, första hjälpen av sjukskötarska inom 30 minuter och läkarvård inom en timme.

Förbanden ska kunna genomföra akuttransport till primärikirurgi så att behandling-

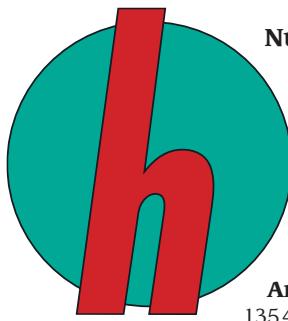
en kan påbörjas inom sex timmar.

En mindre del skadade ska kunna transportereras så att livräddande kirurgi kan genomföras inom en timme från skadetillfället. Transporten till sjukhus ska kunna ske med

civila ambulanser, båtar, helikoptrar eller egna tillfälliga sjuktransportfordon.

Allt detta framgår av den målsättning för sjukvården i hemvärnet som riksheimvärnschefen och generalläkaren skrivit under.

Några legitimerade sjukskötarskor tillförs inte hemvärnsförbanden. Istället skapas, när så behövs, regionala pooler, där avstånden till civil sjukvård är för långa. Ansvaret för detta läggs på militärdistrikten.

Nummer 3 juni 2001, årgång 61

Tidskrift för allmänna hemvärvnet och driftvärnet.

Redaktion: Lidingövägen 28, Stockholm, tel 08-788 7500, fax 08-664 5790. Postadress: Tidsskriften Hemvärvnet, 107 87 Stockholm.

Redaktör och ansvarig utgivare: Ulf Ivarsson, tel 08-788 9738, e-post: hvtidning@swipnet.se

Annonser: Irmér Media AB, Antennvägen 10, 13548 Tyresö, tel 08-742 1008, fax 742 1009, e-post: irmér.media@telia.com

Administration: tel 08-788 9715

Grafisk form: PH Media, e-post: grafiskform@mac.com

TS-kontrollerad upplaga 2000: 83 000 ex.

Tryck: Color Print Dalarna, 2001.

Prenumerationspris: 150 kr. Postgiro: 456 177-5. Bankgiro: 726-9764.

Manus och annonsstopp: nr 4: 20 augusti (utges 21 september); nr 5: 5 oktober (2 november); nr 6: 13 november (14 december)

För insänt men ej beställt material ansvaras inte. Sänd inte stora dokument med e-post (till exempel bilder) utan att först ha talat med redaktionen

I detta nummer

- 2 Krönikा Mats Welff** Det måste bli värre
- 4 Slutövning** Utan hemvärvnet ingen inpassering
- 6 Hv-nytt** Allt tommare i försvarets fickor
- 8 Hv-nytt** Skärpta vapenregler förbereds
- 9 Hv-nytt** Varje bataljon behöver en präst
- 10 Reportage** Köra hoj dröm för en ordonnans
- 11 Krönikा** Thage G vill slå vakt om folkförsvaret
- 12 Intervju** Utredare vill strö guld över hemvärvnet
- 14 Ungdom** Strapats svetsar samman i Säve
- 15 Hv-nytt** Fel att peta i folkförankringen
- 16 Inspektion** Exproffs förstärker i Småland
- 20 Inspektion** Trötta på stöd till samhället
- 24 Hv-nytt** Luftlandsättning i vardagsrummet
- 26 Insatsstyrka** Evelina evakueras i sängen
- 26 Insatsstyrka** Jaga terrorister inget för oss
- 28 Debatt** Utan pengar slocknar lågan
- 29 Debatt** Vapen behövs mot plundrare
- 31 Debatt** Utbilda ungdomar i strid är tillåtet
- 33 Novellen** Beslutsfattaren

Omslagsbilden: En helt vanlig hemvärvnsövning 2001.

Jönköpings hemvärvnskompani framrycker. Foto: Ulf Ivarsson.

ledaren

Konturerna klarnar

Konturerna av ett nytt hemvärv börjar bli tydliga. Beredskapsplutonerna blir insatsplutoner i de nationella skyddsstyrkorna och dessa hvsoldater kommer kanske att göra runt 100 timmar kontrakterad tid i genomsnitt per år. Hemvärvnet får ta ett betydande ansvar för det territoriella försvaret.

Exakt vilka uppgifter vi ska ha avgörs om ett år, då ÖB har tagit ställning till vilka övriga förband i de nationella skyddsstyrkorna som ska sättas upp.

Det blir ett definitivt slut på att överta materiel som arv från brigaderna, hemvärvnet ska in i den normala materIELFÖRSÖRNINGEN.

Så snart frågorna kring ersättningen klarats ut kan fler reservare skriva på för hemvärvnet och därmed ökar ledningskompetensen. Men reglerna måste upplevas som rättvisa av dagens förbandschefer. Annars blir det svårt för hemvärvnet att acceptera fler reservofficerare.

Rekryteringen förbättras. Basen är fortfarande värnpliktiga från brigaderna men den krymper avsevärt. Redan om ett par år kan man emellertid genast vid mönstringen kryssa för kortare utbildning för hemvärvnet, om pliktutredningens förslag går igenom.

Om många, fler än 300–400, väljer detta alternativ blir det dessutom ekonomiskt försvarbart att lägga delar av utbildningen nära hemorten, vilket ytterligare stimulerar intresset.

Det är till och med möjligt att ÖB som en nödåtgärd dammar av den gamla regeln om att hemvärvnsungdomar med många streck på ärmén kan skriva kontrakt.

"Professionaliseringen" av hemvärvnet är positiv men historien får inte glömmas bort. Hemvärvnet och frivilligorganisationerna är oumbärliga för försvararets folkförankring. Den bästa soldaten är den som frivilligt och av egen övertygelse försvarar hembygden och landets oberoende.

Trots att stödet minskar i år, visar hemvärvnspersonalen ett beundransvärt engagemang. Situationen för cheferna är svår, för att inte säga kritisk, men ändå väljer de flesta att inte ge upp. Hemvärvnet är ett i dessa dagar ovanligt exempel på samhällssolidaritet, men lusten att jobba vidare gratis är inte obegränsad. Det borde vara något att väga in i kalkylen när miljonerna jagas.

Ulf Ivarsson, chefredaktör

Carolina Saf gjorde som stabslotta sin första stora övning någonsin sedan grundutbildningen för sju år sedan. I det civila satsar hon på att doktorera i internationell privaträtt.

Utan hemvärvet ingen

En grundlig kontroll men vänliga ord på väg från de fyrskiftarbetande och bevakande hemvärnssoldaterna. Det var något som mötte besökarna under arméns genomförda slutövning, Snöstorm.

Vid den tillfälliga inpasseringsvakten posterade furir Peter Häggström från Örnsköldsviks hemvärnskompani (Västernorrlandsgruppen). Totalt bemannades vaktstyrkan av tolv hemvärnsmän med skyddsvaktsutbildning.

Text & foto:
Stefan Bratt

Fänrik Fredrik Wahl från Laholm och Hallandsgruppen sitter på sin enkla stol. Han tittar på sin dataskärm.

– Nej, det gick inte. En gång till, tack!

– Nu gick det bättre. Var så god och passera och ha en fortsatt trevlig dag.

Alltid ett enkelt men vänligt ord på väg. Det var något som mötte besökarna till övningsledningens lokaler under arméns genomförda slutövning, Snöstorm.

För vid den tillfälliga inpasseringsvakten posterade furir Peter Häggström från Örnsköldsviks hemvärnskompani (Västernorr-

landsgruppen) och hans tolv bevakningssoldater, bland annat Fredrik Wahl.

– Visst är vi en viktig del av verksamhetens maskineri. Utan våra skyddsvaktsutbildade hemvärnssoldater och hemvärnstjejer skulle det inte bli en särskilt effektiv vaktorganisation, säger Peter Häggström.

I första hand är det inte terrorister eller andra illasinnade hot som Peter Häggström och hans kompisar ska eliminera. Nej, det handlar om att ta hand om eventuella störningar som kan komma från Bodens kriminella element.

– Visst kan det finnas hot i form av spioner eller annat men vi har fått instruktioner om att ha vår uppmärksamhet fokuserad på eventuella störningar som orsakas av lokala kriminella, säger Häggström.

När vi träffar några av vaktmännen i slutet av den nästa två veckor långa övningen finns inga allvarliga incidenter att rapportera. Tvärtom!

– Det har varit mycket lugnt på kvällarna. De incidenter som inträffat har i samtliga fall handlat om missförstånd. Någon har satt igång ett larm utan att tala om att han gått in i en byggnad och så vidare, säger Fredrik Wahl.

Strömmen av in- och utpasserande verkar aldrig att sina. Fredrik Wahl har fullt upp med att läsa av så att den inpasserande finns med i systemet och att hans inloggning via magnetkortet registreras i datorn.

Fyrskift

– Egentligen har det varit lugnt. Vi är fyra omgångar, totalt 12 personer som arbetar i fyrskift. Jag har också roat mig med att göra ett nytt förslag till utformning av in- och utpassering. Som situationen är nu är inte vår verksamhet optimalt utformad, säger Peter och

Striden är över. Boden är återtaget och arméns stora slutövning. Snöstorm är över. Slutstriderna i centrala Boden lockade åtskilliga hundra Bodensare som åskådare.

Några balkåristar samlade på morgonkvisten innan dagens uppdrag vankas. Totalt deltog under slutövningen ett 20-tal balkåristar från mellersta och norra Sverige samt ett 30-tal lottor. Foto: Michael Berggren

inpassering

syftar bland annat på att in- och utpassering ska vara åtskilda.

Han är byggnadsarbetaren som nyligen lätt sig omskolas till turistguide.

– Ännu (slutet av mars) är ingenting klart men jag hoppas att i sommar kunna arbeta som guide vid Gene Fornby utanför Örnsköldsvik. Turismen ökar mer och mer i Västernorrland och då behövs det också kompetent personal som tar hand om turisterna, säger Peter Häggström.

Samtidigt passar han på att ge en liten känga åt Västernorrlandsgruppens övningsverksamhet gentemot hemvänet.

– Övningarna har stagnerat. Eftersom jag också är ganska aktiv inom Västernorrlands FBU-förbund tycker jag att FBU bedriver fler och bättre övningar. Inte minst när det gäller vakttjänst, hävdar Peter Häggström.

Fredrik Wahl är ärenemot nöjd med Hallandsgruppens övningsverksamhet.

– Ja, det fungerar bra. Jag är aktiv inom beredskapsplutonen inom Laholms hemvärnskompani och vi har ett bra samarbete med Hallandsgruppen, säger Fredrik.

Han avbryts av en kvinnoröst:

– Nu är jag klar.

Hon som är klar heter Anna-Lena Wiik och är vaktens stabslotta. Anna-Lena genomför sin första större övning och har fått ansvaret för att uppdatera inpasseringslistorna som finns i form av en stor Excel-fil i datorn.

Totalt deltar ett 30-tal lottor i slutövningen och Anna-Lena har bara positiva omdömen att dela ut om övningen och hennes chefer.

– Jag trivs jättebra här i vakten. Ibland kan det i och för sig bli lite långtråkigt men samtidigt är killarna väldigt schyssta och trevliga.

Michael Berggren, till vardags pluttonchef i Sundsvalls hvkompani, är också en erkänd duklig fotograf. Under övningen Snöstorm utsågs han därför att fotografera och skriva artiklar till både interntidningar och övningens hemsida.

Peter och Fredrik skiner upp när de får bekräftet.

På avstånd hörs smatter från såväl kulsprutor som handeldvapen. Den avslutande striden inne i Bodens centrala delar håller på för fullt. Stridsvagn efter stridsvagn rullar förbi utanför signalbataljonens kasernområde.

Slutstriden

Det är dags för den avgörande striden då fienden från Sydland ska slås tillbaka. Men fienden (I 5 och delar av P 18) var väl förskansad och kunde inledningsvis enkelt slå ut de mullrande Leopardstridsvagnarna från P 4 och I 19:s pansarbataljon med sina pansarvärnsrobotssystem (TOW och robot 56, Bill).

Magnus Fagerström och Linda Lundberg hade under en knapp halvtimma parkettplats för att se striden från sin balkong på Soldatvägen i Boden.

– Jäklar, vad det småller, hann Linda säga innan P 4:s stridsfordon gick till nytt anfall för att driva bort fienden.

Strax före klockan tre var så striden över. Fienden har drivits bort från centrala Boden och var på reträtt mot Luleå.

För Peter Häggström, Fredrik Wahl och de övriga tio vaksoldaterna återstod dock ett par dygns tjänst innan samtliga 6 000 deltagare lämnat Boden, vårdat sin materiel och lämnat tillbaka alla inpasseringskort.

Kortfakta om Snöstorm

Förbrukat livsmedel: 6 ton per dygn

Batteriförbrukning: cirka 100 000 batterier av olika slag

Bränsleförbrukning: cirka 150 000 liter diesel, 60 000 liter bensin

Extra förläggningsplatser: Före och under övningen iordningställdes 1 200 extra sängplatser runt om i Boden. Bland annat togs det nedlagda sjukhuset i bruk som förläggning.

I Jokkmokk har hemvärvnet varit med om att bärja 21 drunknade älgar i sjön Skalka. De föroljckade älarna placerades ut som föda för rovdjurena i skogarna runt sjön.

ÖB utreder ett eventuellt inköp av vapenlås även till värnpliktsförbanden. Leveransen av 70 000 lås till hemvärvnet är avslutad.

Fler kulsprutor och granatgevär ska tillföras hemvärvnet och vara fördelade 2002. Den totala mängden av dessa vapen i hemvärvnet kommer att räcka till fyra ksp och två grg per pluton. 800 prickskyttegevär PSG 90 tillförs också.

En ny broschyr om nyttan med driftvärn distribueras av Kraftvärvnet och rikshhavdelningen. Nya hot har tillkommit som motiverar att företagen höjer beredskapen. Ett av dem är industriispionaget som gått en ny till mötes.

Ett annat sägs vara militanta grupperingar inom miljö- och fredsrörelserna som försöker få uppmärksamhet för sina åsikter genom att störa verksamheter utan hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna.

Frivilligrörelsen i Skaraborg vidkändes en stor förlust när det s k Frivillighuset i Skövde brann ned den 26 april. Byggnaden användes av Lottorna, Röda Korset, FBU, FMCK bilkåren och FRO. Vid branden förstördes en stor del av organisationernas handlingar och arkiv, även historiskt oerättligt materiel som fotografier och standar.

En realistisk övning fick hemvärvnet i Sorsele, som stod för utspisning av upp till 320 man och tankning av hundratals fordon på väg till arméns övning Snöstorm vid tre tillfällen med bara något dygns mellanrum. Kokrossen satte igång klockan tre på natten.

Stf hemvärvnschef Richard Hammar är tacksam för detta tillfälle att testa rutinerna.

Allt tommare i försvarets fickor

Höstens verksamhet halveras

Hemvärvnet betalar dyrt för att Försvarsmakten ska få ordning på finanserna.

Det sparpaketet för miliärdistrikten på 50 miljoner kronor som Försvarsmakten beslutat om tidigare förslår inte.

Nu ska ytterligare 42 miljoner kronor minskas i budgeten för innevarande år.

ÖB fick nämligen nej av regeringen på en begäran att tillfälligt ta pengar till förbandsverksamheten från materielinköpen. Om inget sensationellt inträffar – ingripande från politiskt håll – slår detta nu på ett betydligt mer kännbart sätt mot hemvärvnets och frivilligorganisationernas utbildning.

Det handlar inte längre om osthyvel. Den pott för utbildning av hemvärvnet som blev kvar efter vårens neddragningshalveras. Följden blir att det finns stor risk för att inte alla MD-grupper kommer att kunna erbjuda tillräckligt antal övningstimmar för att hemvärvsmännen ska kunna uppfylla sina kontrakt i år.

Minsta nivå

Enligt direktiv från högkvarteret ska övningsutbudet begränsas till 25 timmar för en hemvärvsmann, 40 för befälen. Det är en minsta möjliga nivå för att Försvarsmakten ska leva upp till sina förpliktelser gentemot hemvärvsmannen. Men det kan betyda att de MD-grupper som lägger mest å övningstiden under sommar och höst – läs Norrland – får svårt att klara betinget i år. Missar man en övning är det kört.

Andra konsekvenser som kan bli mer allvarliga på sikt

är minskade resurser för information och rekrytering. (Utbildning av hemvärvnsungdomar ska emellertid fortgå.)

Högkvarteret räknar kallt med att detta ska dämpa behovet av introduktionsutbildning, som därfor skrivs ned till 50 procent av volymen 2000.

Info-krympning

Även på central nivå minskas anslaget till information och rekrytering med mer än 50 procent, räknat från den en redan låg nivån strax under miljonen.

Tidskriften Hemvärvnet måste försöka sparaytterligare 100 000 kronor förutom de 500 000 kronor som tidningen ålagts i första sparvarvet.

Vision 2010 senareläggs, vilket i klartext betyder en längsammare tillförsel av fordon och båtar – de beredskapslutan som redan har utbildade terrängbilsförare prioriteras.

Vad befälsutbildningen beträffar ska HvSS utbildning av bataljons- och kompanichefer fortsätta som vanligt i höst.

Inget är heligt, inte ens högvakten undgår sparkraven.

Det är i skrivande stund osäkert om det blir en enda hemvärvshögvakt andra halvåret 2001, vilket i så fall torde vara första hösten på 60 år som hemvärvsmännen inte får vakta sin kung. Dock kommer hemvärvsmusiken att spelavid högvaktsceremonin, eftersom detta sker på kontrakterad tid.

Aven frivilligorganisationerna drabbas. Sommarkurserna körs som vanligt, men Försvarsmakten minskar stödet till utbildning på hemmaplan. Rikshemvärvnsavdelningen landar på sex miljoner från utgångsläget nio. Senast togs 1,5 miljoner kronor bort och nu ska ytterligare 400 000 kronor sparas.

Blir påver

Bantningen kommer att märkas genom att inramningen av rikshemvärvninget blir påvertat från flottkonferensanläggning i Luleå till militärt etablissement i Stockholmstrakten.

Höstens inspektioner är i gungning. Hemvärvnsfolket i Jämtland, Västernorrland och Västerbotten får se sin general, men med ett mindre pampigt följe än vanligt. Det finns ingen anledning att dra iväg med en stor delegation från Stockholm om hemvärvnet ändå inte över.

Reglementen läggs på is

Två av de tre reglementen, som är under omarbete, läggs på is. Hemvärvshandboken, som är nära utgivning, ska dock komma ut som planerat.

En stavförarkurs och andra mindre musikkurser skjuts på

Reformerad kortlump ifrågasätts

Kortare värnplikt än kortlumpen möts med skepsis, även om utbildningen innehåller en del luft.

Utan att ha satt sin fot på en kaserngård anses man vara användbar i driftvärvnet efter bara 132 timmars övning. Varför skulle man då inte kunna utbilda hemvärnssoldater på kortare tid än tre månader? Så resonerar Birger Eriksson i rikshemvärnsrådets utbildningsutskott.

I ett läge där rekryteringen inte håller jämma steg med avgångarna bör alla medel prövas, anser Birger Eriksson. Hans idéer har dock stött på hårt motstånd.

– Det är inte så stor skillnad mellan uppgifterna i driftvärvnet och det allmänna hemvärnet att det är motiverat med en så kraftig differens i utbildningstiden som cirka 450 timmar, anser Birger Eriksson.

Han har skärskådat tremåndersutbildningen och funnit att mycket skulle kunna slopas eller genomföras när vederbörande väl placerats i hemvärnet.

– Det handlar inte om att dra ned på kvalitén utan att rensa bort sådant som inte måste ligga i en central utbildning, säger Birger Eriksson.

Samlad stridsutbildning

Kortlumpen sönderfaller i tre delar, har Birger Eriksson och hans kamrater i utbildningsutskottet kommit fram till:

Stridsutbildningen bör bedrivas samlad och under kvalificerad ledning, men inte nödvändigtvis på ett utbildningsregemente. Istället kan militärdistriktsgrupperna bli huvud-

män och kursgårdarna utnyttjas, hävdar Birger Eriksson.

Den allmänna utbildningen, till exempel vapentjänst, skolskjutning, fältarbeten, sjukvård och försvarsinformation, kan bedrivas som ungdomsutbildning på helger eller sommarkurser.

Inre tjänst, fysisk träning, ceremonier och förevisingar kan sättas bort och slutövningen kan med fördel ske i hemvärnsförbandet, anser Birger Eriksson. Tillsammans utgör detta hela 200 timmar.

– Målet med vårt förslag är att skapa en ungdomsutbildning som leder till en plats i hemvärnsförbanden utan att man behöver offra arbetstid, studietid eller hela sommarlovet.

Gehör finns

I Sydsverige finns gehör för idén i både hemvärnsleden och MD-gruppstaberna, hävdar Birger Eriksson. Han är medveten om att många kan reagera mot de radikala tankegångarna.

– Tre månaders grundutbildning är naturligtvis bättre, men om det inte slår kan vi inte sitta med armarna i kors.

Förslaget tas inte närdigt emot av kollegor.

– Detta löser inte grundproblemet, full ersättning och studiepoäng, säger Per-Ove Eriksson, bataljonschef i Eskilstuna och ledamot av rikshvrådet.

P-O Eriksson är överhuvudtaget skeptisk till att det går att fylla hemvärnsleden med ungdomar.

– I 19–20-årsåldern händer det för mycket i deras liv. Vi borde istället försöka få 25–26-åringar som är klara med brigaderna till hemvärnet.

Direkt negativ är Alf Josefs-

Birger Eriksson har skärskådat tremåndersutbildningen och funnit att mycket kan skjutas upp till efter placeringen i hemvärnet.

son, chef för Vittangi hemvärnskompani:

– Chefer i hemvärnet tycker att redan tre månader är för kort utbildning. I norr vill vi inte ha detta.

Birger Eriksson tror ändå att idéerna håller:

– Här finns en väldig fixering på tid, medan det är innehållet som är det intressanta. Slopa fysisk träning och inre tjänst och lägg tiden på vapen

och materiel som den enskilde soldaten måste behärska i terängen.

Rikshemvärnsrådet beslöt att låta rikshemvärnsavdelningen undersöka vilka förutsättningar som finns för en reformerad korttidsutbildning, men utsikterna är inte ljusa.

Avdelningschef Christer Wulff ifrågasätter hela upplägget från början.

Text & foto: Ulf Ivarsson

framtiden. Det notbibliotek som rikshemvärnsavdelningen sköter kan inte serva med nya noter – ett avbräck för hemvärnet som traditionsbärare.

Tar över själva

En ljuspunkt i bedrövelsen är att kapitalstarka driftvärn detta år själva tar över finansie-

ringen av det möte för driftvärnschefer som hålls på hösten.

Vid denna tidnings pressläggning är fortfarande mycket oklart, men det finns inget som talar för att just hemvärnet skulle få fribrev.

– Det här är den analys vi gjort av följderna och det är

den absolut lägsta nivå vi kan acceptera, förklarar Staffan Åhs på rikshemvärnsavdelningen, som arbetat fram "alternativ sparläga".

Om hemvärnet kan återgå till normal verksamhet nästa år är ovisst. Faktum är att så sent som i november 2000 var det en vanlig uppfattning i för-

svaret att det inte är någon brist på pengar. Några veckor senare upptäcktes övertrasseringar i storleksordningen 760 miljoner kronor. Det är dock ÖBs uttalade ambition att vi skavara skuldfrida i försvaret till 2002 – och då krävs denna beska medicin.

Ulf Ivarsson

Rekrytering enligt dansk modell inte otänkbar

Rikshemvärnschefen Mats Welffs framtidsgrupp har börjat generera alternativ, men det finns ännu ingenting att ta ställning till. På senaste mötet med rikshemvärnsrådet beslöt att ledamoten Sture Larsson, Göteborg, ska ingå i utredningen.

– Arbetet måste utmynna i en modell som tar hänsyn till att hemvänet får ökad betydelse i de nationella skyddsstyrkorna, avgångarna, föryngringstendensen och de äldres minskade benägenhet att delta i övningarna, säger Mats Welff.

Den krympande rekryteringsgrunden gör att Mats Welff tror behårt på en differentiering av hemvänet. 7000–8000 man löser svårare uppgifter medan huvuddelen skyddar och bevakar.

I insatsplutonerna (beredskapsplutonerna) måste man ha gjort värnplikten, men skulle rekryteringsbasen minska dramatiskt kan det bli aktuellt att fundera på en dansk lösning, där man tar in personal som inte gjort grundutbildning till övriga hemvärnsförband.

Personalen i insatsplutonerna får räkna med att underkasta sig betydligt mer utbildning än idag – kanske i storleksordningen 300–400 timmar fördelat på tre år. Fler reservare måste in som kompani- och bataljonschefer.

Den materiella förnyelsen av hemvänet kommer att fortsätta och hemvänet ska in i Försvarsmakterns materielförslöjning 2004–2010. Den tid då hemvänet levde på materiel som ratats av fältarmén är förbi.

Frivilligheten kommer inte att tas bort i första taget.

– Det som skiljer hemvärnssoldaterna från dem som tas ut med plikt är patos och engagemang och därför blir de bra soldater.

Framtidsstudier ska man göra sällan, anser Mats Welff, som dock vid sitt tillträde såg att hemvänetts roll behöver förtydligas.

Vapenutbildningen omöjliggörs om alla vapen centralförvaras i garnisonerna.

Skärpta vapenregler förbereds

Om vapenstölderna ökar, kan Försvarsmakten förbättra säkerheten i flera steg.

Varje år försvinner en handfull av hemvänetts automatkarbiner och som tidskriften Hemvänet tidigare berättat förbereds inom Högkvarteret nya regler för hur vapnen ska förvaras om hotbilden förvärras.

På ett möte med kristdemokraterna i försvarsutskottet, Amanda Agestav, Margareta Viklund och Åke Carnerö, avslöjade Mats Welff grunddragren i de kommande direktiven. De ser ut som en trappa med sex steg där steg ett motsvarar dagens situation.

Bostadsförvaring kollas

Den som vill och bedöms lämplig får ha vapnet hemma. Det åligger kompanicheferna att undersöka om den nye hemvärnsmannens bostad är lämplig för vapenförvaring.

Så snart hemvärnsmannen flyttar ska en ny kontroll ske och förbandschefen kan när som helst knacka på för att undersöka om reglerna – att

vapen, underbeslag, ammunition och nyckel är gömda på olika ställen – följs.

Fasttejpad nyckel...

I steg två tänker sig Högkvarteret att vapnet blir kvar i bostaden men att nyckeln till patronlägeslåset centralförvaras. Det har faktiskt hänt att ett stulet vapen haft nyckeln fasttejpad på kolven. Utan nyckel är vapnet ointressant för kriminella. Varje försök att ta bort låset med våld slutar med att vapnet förstörs.

I steg tre börjar det bli allvar. Då överväger Högkvarteret att dra in vapen som tilldelats hemvärnsmän i storstäderna in till ett regemente eller, om närmaste garnison ligger långt borta, i en kassun i hemvärnsförbandet.

Förvärras situationen ytterligare skärps reglerna ännu ett snäpp så att alla vapen i Södra och Mellersta militärdistriktet förvaras på detta sätt.

Det är här som stölderna har inträffat hittills.

Central förvaring

Om inte detta hjälper bedömer Högkvarteret att man kan

komma att behöva förvara alla hemvärnsvapen centralt vid hemvärnsförbandet, i praktiken ofta kassuner i anslutning till bataljonsförträden.

Som en sista utväg, kan man tänka sig centralförvaring av samtliga vapen enbart vid regementena. Detta skulle innebära dödsstöten för vapenutbildningen på orter som Kiruna, Kalmar, Falun och Sollefteå och försvåra vapentjänsten i många andra hemvärnsförband.

Orealistiskt alternativ

Alternativet att köra många vapen till och från skjutningar under eskort är inte realistiskt. Det är dyrt och krångligt och i sämsta fall skapar man bara ett nytt och kanske ännu större problem, nämligen om kriminella skulle få för sig att ge sig på transporterna.

De kristdemokratiska riksdagsledamöterna var eniga om att det är viktigt för landets försvar att hemvärnsmannen har sina vapen hemma, inte av beredskapskäl, men just för utbildningens och även symbolvärdets skull.

Text & foto: Ulf Ivarsson

"Varje bataljon behöver en präst"

Högkvarteret utreder om präster ska krigsplaceras vid MD-grupper, men det räcker inte. Varje bataljon behöver en präst, menar Sten Vedmar.

Personalvård behövs för att behålla de hemvärnssoldater vi redan har. En som har erfarenhet av sådan och som dessutom kan berätta om det stora behovet är pastorn i hemvärnsbataljon 8741 Finspång, Sten Vedmar, till vardags kyrkoherde i Regna-Skedevi församlingar. Han gjorde sin värnpliktstjänstgöring 1958 vid A 1 och A 7. "Kanoner vet jag min-sann hur man skjuter med."

Han övergav med tiden planerna på att bli officer, studerade teologi och prästvigdes i Lule Domkyrka 1980.

1981 blev Sten Vedmar bataljonspastor vid K 4 i Umeå, med krigsplacering vid en jägarbataljon som lades ner för några år sedan. Väl etablerad som Herrens tjänare i Östergötland fick han en förfrågan om att bli bataljonspastor i Finspång.

Inom denna välorganiserade hemvärnsbataljon är man stolt över att ha egen pastor. Dessutom en som själv suttit eldpost, fått lera på uniform och käigor, blivit dyngsur i regn och frusit på post vintertid.

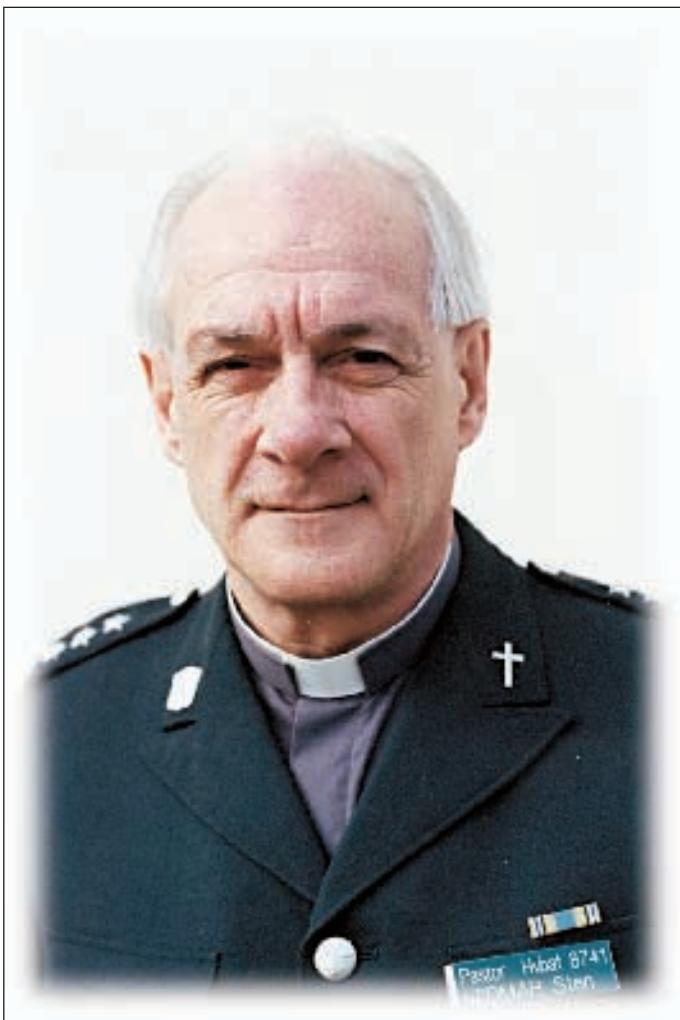
Sten Vedmar vet genom sin långa erfarenhet att behovet av någon att tala med är större än någon kan ana.

En stor fördel är prästernas absoluta tytnadsplikt. Ett brott mot denna var i den gamla kyrkolagen belagt med dödsstraff, något som formellt inte upphörde att gälla förrän 1986! Då togs den nya sekretesslagen i bruk.

- Fortfarande kan en präst som missbrukar ett förtroende bli dömd till lagens strängaste straff, livstids fängelse, berättar Sten Vedmar.

Debriefing viktig

Skulle det inträffa en olycka kan många behöva tas om hand efteråt. Hela det berörda

Sten Vedmar är fältprästen som frusit på post vintertid.

kompaniet, anhöriga, chefer och ansvariga övningsledare och naturligtvis även den som kanske vållat olyckan. Inom personalvården ska åtgärdskanlendar finnas.

När olyckan väl skett finns inte någon tid för planering. Vad man inte heller talar om är ämnet "krigsgravtjänst", något Sten Vedmar vill leda utbildning i, till en början på bataljonsnivå.

Som synes är det inte bara för att hålla korum Finspång har sin bataljonspastor. Men korum blir det. Den 19 juni i Skedevi kyrka, med Finspångs hemvärnsbataljon och Hemvärnets Musikkår Östergötland. Alla är välkomna, säger Sten Vedmar.

Att rekrytera en pastor inom varje militärdistrikt eller militärdistriktsgrupp förslår inte, menar han. Lokalkändedom

och ömsesidig personkänne-dom är viktiga faktorer, därfor bör vi i hemvärvnet sträva efter att knyta pastorer till oss inom varje bataljon. Det är bataljonscheferna som har bollen.

Utredning pågår

Högkvarteret utreder behovet av fältpräster i hemvärvnet. I ett första utkast heter det att kandidaterna bör vara församlingspräster i Svenska kyrkan med tidigare militär erfarenhet. De föreslås bli placerade vid MD-grupperna och tjänstgöra i hemvärvnet vid sidan av sitt ordinarie arbete.

I hemvärvnet kan de hålla korum och gudstjänster, svara för enskilda samtal och ingå i krisgrupper samt vara MD-gruppchefens rådgivare i själavårdsfrågor.

Text och foto: Per Sjöswärd,
Livgrenadjärgården

Kartslarv. Kartan till artikeln om kontraktsgigan i förra numret innehåller (minst) ett fel. Skåne delas där diagonalt från Ängelholm/Skälderviken till Skillinge/Österlen. En hemvärnsman i Helsingborg påpekar att han enligt kartan lyder under Södra Skånska Gruppen. I verkligheten tillhör han Skånska Dragongruppen i Hässleholm. Till yttermera visso har helsingborgarna fått Skånska Dragongruppens märke att sätta på uniformsärmene.

Ombrytningsfel. På sidan 24 "Räddar hemvärn på glid" kom några rader bort i mittspalten i meningen som börjar: "Jag konstaterar att 60–65 procent ...". Orsaken är ett ombrytningsfel. Den tankegång som tyvärr försvann återfinns i intervjun med Paul Degerlund i detta nummer.

Förvanskad insändare.

Min insändare i nr 2 blev förvanskad. Jag anser att det är för få som gör sin kontrakterade tid – inte tvärtom. Därvid har jag också menat att man måste stimula och hitta nya och okonventionella lösningar. En sådan kan vara att få ekonomiska förutsättningar att exempelvis göra en längre förbandsövning varje år.

Claes-Åke Henricsson,
Göteborgs hemvärnsbataljon

Förtädligande om båtar.

Det behövs faktiskt båtar även på Västkusten inom Göteborgs- och Bohus Dalgrupperna. Artikeln i nr 2 gav ett felaktigt intryck på den punkten. Göteborg kommer att tilldelas en 200-båt. Längs Hallands-kusten finns dock i dagsläget inget behov av båtar, säger överstelöjtnant Kjell-Erik Ålverbrandt, Södra militärdistriktet.

Det är absolut förbjudet att skicka tunga dokument som utrymmeskrävande bilder med e-post till denna tidning utan att först tala med redaktionen.

Köra hoj dröm för ordonnans

Brist på gruppchefer som fixar mc-körning förklarar ofta varför ordonnanserna är missnöjda.

Text: Eric Ekström Foto: JIT Foto

Ordföranden i Frivilliga motorcykelubbarnas riksförbund, FMCK, Torbjörn Wahlberg, anser att ordonnanserna i många fall inte utnyttjas till fullo. Han är delvis kritisk mot hur de används i hemvärvnet.

– Personal med specialutbildning kallas inte till övningar i den utsträckning de borde. Det är vanligt att bataljonsstaberna inte anser sig ha kapacitet att ordna övningar där mc-ordonnanser ingår.

Torbjörn Wahlberg är besviken över att ordonnanser inte får vara med.

– Ordonnanser ska i princip kallas till allt som hemvärvnsförbandet och hemvärvnsstabens deltar i. Ordonnanserna riskerar annars att inte få göra sina 20 timmar per år.

Torbjörn Wahlberg är rädd för att den gamla inställningen till mc-ordonnanser som B-personal lever kvar.

– För att ordonnansen ska bli bra i förbandet och komma in i gänget måste han eller hon få vara med på övningar. Och det är tråkigt att konstatera att så inte alltid är fallet.

Sven Norin är placerad som mc-ordonnans vid en bataljonsstab i Mal-

mö. Han har inte gjort en enda övning under de senaste åren.

– Förr hade vi en ordonnans som var en riktig eldsjäl. Han såg till att hemvärvnet ordnade övningar åt oss, men sedan han slutade har vi inte kallats till en enda övning som inkluderat mc-körning.

Att det skulle finnas någon negativ inställning till mc-ordonnanserna i hemvärvnet håller han inte med om:

– Jag får gärna vara med i gänget och jag kallas till andra övningar men jag får aldrig köra motorcykel och det är ju därför jag är med.

I hemvärvnet i Göteborg tjänstgör Lars-Göran Markström och Mariette Ahlgren som mc-ordonnanser. De har båda erbjudits övningar av varierande slag men med få inslag av mc-körning. Det är mc-körningen som lockar och därför har de avstått från många övningar av annat slag. Tiden räcker inte till allt.

Lågt prioriterat

Gunnar Jansson i Uppsala har liknande erfarenheter.

– Utbudet av övningar där mc-körning ingår har varit ganska dåligt. Jag har varit med på många andra övningar, men dessa måste stå i proportion till motorcykelåkandet, som är för lågt prioriterat.

Bilden av missnöje med för lite mc-tjänst bekräftas även av andra ordonnanser Hemvärvnet talat med, men Torbjörn Wahlberg påminner för balansens skull om att ordonnanserna

måste inse att de även behöver annan utbildning.

– De ska också vara med på skytte-, stabs- och sjukvårdsövningar, påpekar Torbjörn Wahlberg.

Naturligtvis finns även mc-ordonnanser som är nöjda med hemvärvnet. En av dem är Bo Andersson i Strängnäs.

– Övningarna är mycket givande och intressanta. Det ordnas också många specialövningar för bara mc-ordonnanser och de är speciellt roliga. Under 2001 har vi redan haft närmare tio. Jag hinner inte vara med på alla.

Beror på gruppchefen

I fallet Strängnäs beror mycket på en aktiv gruppchef som tagit initiativ till många bra övningar. Gruppchefens uppgift är att framföra ordonnansernas synpunkter och önskemål om övningar. Eftersom det är ont om gruppchefer är det inte att undra på om många mc-ordonnanser upplever att de får för lite stimulans.

Det är kravet på 34 timmars tjänstgöring och det ökade ansvaret, som inte alla är beredda att ta på sig, som spökar.

– Det är inte heller alla som är lämpade att vara gruppchefer, säger Torbjörn Wahlberg.

I de fall som mc-ordonnansgrupper saknas blir belastningen större på staberna att ansvara för lämpliga övningar. Det kan vara roten till det onda.

Jag slår vakt om folkförsvaret

När jag kom till försvarsdepartementet i oktober 1994 mötte jag inställningen att försvarets frivilligorganisationer tillhörde det förflutna.

Efter ett par veckor i försvarsministerns paradrum fick jag en arbetspromemoria i min hand om att frivilligorganisationerna skulle sättas på en ordentlig svältkur. Hård och brutal, så att hemvärnsmän och lottor därefter kunde dö sotdöden. I en värld med JAS, YS 2000, Bamse, missiler och robotar finns det ingen plats för "sega gubbar och kärringar", ansågs det.

Jag stoppade "Operation avveckla frivilligorganisationerna". Jag gick i motsatt riktning. Inga besparingar gjordes på dessa organisationer. De fick fribrev. Jag mötte mycket spott och spe för mitt ställningstagande. "Hemvänet och lottorna kan inte försvara Sverige!", sa de som kunde se in i framtiden.

Men man bortsåg från att det svenska militära försvaret, då liksom nu, även behöver frivilliga krafter. Krafter som ute i den svenska vardagen också är goda ambassadörer för vårt försvar.

Man bortsåg då och bortser än idag från att även det modernaste och tekniskt mest välvärklade och sofistikerade försvaret behöver ett vältränat försvarsfolk som kan hemmaterängen, som är väl förtroget med lokalbefolkningens boende och verksamheter och som känner till de regionala försvarsmöjligheterna.

Jag fortsätter att försvara folkkörförsvaret, därfor att de bärande tankarna bakom det är moderna. Det är en stor risk som Sverige

Thage G Petersson tycker att ytterligare besparingar i den svenska försvarsbudgeten borde invänta ännu några år av demokratisk utveckling och mognad i Ryssland och det forna Östeuropa. "Det tar lång tid och kostar mycket pengar att bygga nytt. Tyvärr inser inte alla det."

tar idag genom att minska folkförsvarets betydelse till förmån för ännu mer teknik och skrivbordsexpertis.

Till och med militärstrategerna, som tänkte ut Natos taktiska bombingar i Bosnien, har tvingats erkänna att det måste finnas mäniskor på marken som kan terrängen. Det svenska värvpliktsförsvaret har fördele att det varje år tillför försvaret en generation ungdomar som besitter de aktuella kunskaperna om den nyaste tekniken, om data och om elektronik.

Inte heller den militära alliansfriheten är omodern.

Alliansfriheten har aldrig varit ett självändamål. Den är ett medel att trygga vår säkerhet. Det nya säkerhetspolitiska läget i Europa är inget skäl för Sverige att gå med i Nato eller i någon annan försvarsallians eller europaarmé. Det nya läget är i stället ett starkt motiv för fortsatt strikt militär alliansfrihet.

Sveriges säkerhet skulle inte gagnas om Natos gräns flyttades närmare Ryssland. Jag kan inte förstå varför vi ska medverka till att skapa nya konfliktrisker och ny osäkerhet. Nato är med sin oförändrade kärnverksamhet inriktat på att möta ett framtid hot från Ryssland, även om man idag samarbetar med Ryssland om civila uppgifter.

Det finns inget nytt militärt Nato så länge som kärnuppgiften att försvara varandra finns kvar.

Natos militära planering går ut på att möta angräpp från Ryssland. Ingen i Natos ledning förnekar detta. Det gagnar inte säkerheten i Europa, om någon stat pekas ut som fiende och om den allians som gör det får fler anhängare.

Ibland verkar det som om Sverige borde prova något nytt bara därför att det är en ny tid. Jag kan inte se varför Sverige ska överge den säkerhetspolitik som varit så framgångsrik för vårt land och som många länder i vårt närområde, inklusive Ryssland, har uppskattat och respekterat.

Utan en klar rågång från regeringens sida finns risken att Sverige i praktiken blir medlem av militära allianser och arméer utan att vi ansöker om formellt medlemskap.

Det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld avgör storleken på vårt eget försvar. Jag tycker att det var för tidigt att överge 1996 års försvarsbeslut. Det borde ha fått gälla över ett par försvarsbeslutsperioder.

Jag hade velat se ytterligare några år av demokratisk utveckling och mognad både i Ryssland och i de nya demokratierna i det forna Östeuropa, innan ytterligare besparingar hade gjorts på den svenska försvarsbudgeten. Det tar lång tid och kostar mycket pengar att bygga nytt. Tyvärr inser inte alla det!

Thage G. Petersson, försvarsminister
1994–97

Guld över hemvärvnet i Degerlunds plan

Text: Ulf Ivarsson Foto: Lasse Sjögren/Försvarets bildbyrå

Chefen MDS, Paul Degerlund, anser att försvarsbeslutet havererat och föreslår ökad grundutbildning för hemvärvnet, ledd av militärdistriktsgrupperna.

Iden mån Paul Degerlunds förslag överlever Högkvarterets mangling fattar regeringen beslut – oklart när – om att sätta upp nationella skyddsstyrkor, där hemvärvnet är den enda snabbt gripbara enheten i fredstid.

Förutom kostnaderna (hela kalaset beräknas till 300 miljoner kronor) är förslaget att utrusta insatsplotonerna med robot 70 och 56 och andra tunga vapen mest ifrågasatt i Högkvarteret. Trots att Södra Militärdistriktet får cirka 35 miljoner kr mindre att röra sig med i år för hemvärvns- och frivilligutbildningen, hoppas Paul Degerlund kunna genomföra begränsade försök i Blekinge skärgårdshemvärvnsbataljon.

– Det kan upplevas som att jag avser att sätta upp ett nytt KA 2. Inte alls, det här är ett försök för att se om förmågan bör tillföras hemvärvnet, säger Paul Degerlund.

Lösningen håller inte

Paul Degerlund har kritiserats för att ha en alltför pessimistisk syn på möjligheterna att bibehålla hemvärvnets nummer på hög nivå.

Men enligt honom blir rekryteringen för liten med en värnpliktskull på bara 15 000. I bästa fall står 12 000 kvar i krigsorganisationen efter tio år. Om man mycket optimistiskt antar att tio procent av dem skulle söka hemvärvnet och utgår från att ingen hoppas på 15 år blir styrkan i hemvärvnet ändå bara 18 000 man, har Paul Degerlund räknat fram.

– Denna lösning håller inte, vi måste komplettera med en omfattande grundutbildning i form av tre månaders värnplikt.

Hans räkneexempel utgår från en hemvärvnsnummer på 50 000 man. Då tvingas man förutom 18 000 ”överföringsvärnpliktiga” från fältarmén genom grundutbildning rekrytera ytterligare 2 500 om året enbart för hemvärvnet – och då måste ändå alla dessa vara hemvärvnet trogna i 25 år om styrkan ska ligga kvar på oförändrad nivå.

– Detta är måhända möjligt, men förut-

sätter att vi är oerhört duktiga på att rekrytera från båda källorna. Ska vi täremot nå riksdagens mål på 90 000 år 2004 krävs så stora insatser att man kan fråga sig om de står i rimlig proportion till målet.

I Göteborg skickade man värvningsbrev till 700 i utbildningsreserven och fick 9-10 svar.

Slutsatsen är att killar och tjejer ska tas ut till hemvärvnet på samma sätt som andra värnpliktiga, direkt vid mönstringen. Skillnaden är att de anmäler sig frivilligt. I utbildningen måste de få kontakt med hemvärvnet – som i Eksjö där hemvärvnsbefäl jobbar som instruktörer och deltar i slutövningen – för att lära känna sina blivande chefer.

– Läggs dessutom korttidsutbildningen vid militärdistriktsgrupperna får vi ”fler kontrakt per utbildad soldat”, säger Paul Degerlund, som är angelägen om att komma igång snarast i stor skala. Förra året utbildades bara ett par plutoner i hela landet, i år kan det bli fler.

Beslutet har havererat

Underlaget till försvarsbeslutet 2001 var långt ifrån kvalitetssäkrat, anser Paul Degerlund, vilket han också påpekade både muntligt och skriftligt.

– Det var sådana obalanser i avvägningen och så många hål i ramverket att jag såg att det inte skulle fungera. Jag anser att beslutet redan havererat.

Ett område som inte var tillräckligt genomtänkt är de nationella skyddsstyrkorna. Det gällde både antalet förband, hur de skulle se ut och vad de skulle användas till. Inga medel avdelades till markstridsbataljoner, ingenjörskompanier, marina bevakningsförband – och stadsskyttebataljonerna hålls på sparläga.

– Med andra ord är mer än 60 procent av försvarsmaktens förbandsmassa underfinansierad – ett bekymmersamt scenario.

Kostnaden för de nationella skyddsstyrkorna är framförallt hänförbar till grundutbildningsbehovet för hemvärvnet.

– Mina förslag rör sig på en mycket spartansk nivå – någon verksamhet måste ju förbanden ha annars blir de ju bara pappersprodukter. Det här är minimiåtgärder. Skulle vi leva upp till riksdagsbeslutet om 90 000 krävs ännu mer pengar.

Paul Degerlund: Mer än 60 procent av förbandsmassan är underfinansierad.

Tappad personal för alltid förlorad

Hemvärens representanter på högsta nivå var kallade till försvarsutskottet den 10 maj för att informera om följderna av Försvarsmaktens sparkrav.

Politikerna fick veta att de åtgärder som föreslagits innebär minst en halvering av övningarna i höst. Likaså halveras introduktionsutbildningen och nyrekryteringen försvaras.

– Det är en uppenbar risk för stora avgångar bland hemvärnspersonalen, påpekar Lars Hedsäter, ledamot av rikshemvärensrådet och ordförande i HBR, Hemvärnsbefälets riksförbund.

– Hemvärnsmannen frågar sig säkert om beslutsfattarna är trovärdiga, när de framhåller hemvärens betydelse, men samtidigt vill dra ned på resurserna.

Gapet mellan retorik och handling var ett genomgående tema i uppvakningen.

Kronoberg omplanerar

Om besparingarna i höst blir begränsade går det att hantera opinionen i hemväernet. Men bara om man kan göra det trovärdigt att detta är en tempoär åtgärd. Det sa chefen för Kronobergsgruppen, B-G Svensson till tidningen Hemvänet under inspektionen 11–13 maj. På Kronobergsgruppen måste man omplanera höstens verksamhet.

– Budgeten är sönderslagen,

P-O Eriksson, bataljonschef i Eskiltuna och rådsmedlem poängterade att han för att lösa sina många och svåra uppgifter är beroende av stöd från MD-gruppen och rikshemvärensavdelningen men att de förutsättningar som gjorde att han en gång accepterade uppdraget har ändrats.

– Ytterligare begränsningar gör det omöjligt och jag måste då ifrågasätta om det överhuvudtaget finns en seriöst menad tanke bakom vår verksamhet.

Kollegan Bengt Runner från Malmö menade att de signaler om nedragnings som nu sprids i organisationen äventyrar den frivilliga försvarsverksamheten.

– Ska vi ha den kvar i samma omfattning som tidigare är det nu hög tid att retorik och handling går jämställd. En tappad hemvärnspersonal på grund av att resurser tas bort från övningar är för alltid förlorad.

Rådsbeslut i korthet

På rikshemvärensrådets möte den 8–9 mars beslöts att betala medlemsavgift till FSL, vilket innebär att hemvänet kan sälja Bingo-lotter även under 2001.

En definition av vad som är kontrakterad tid, övrig tid och utbildningstid ska inarbetas i hemvärnshandboken.

Där ska också stå att "ordinarie ledamot av rikshemvärensrådet kan väljas för högst två mandatperioder, såvida inte särskilda skäl kan motivera en förlängning".

Rådet beslöt på mötet 18–20 april att utreda en omorganisa-

jag har inte fått någon ram än och vet knappt vad jag har.

I Kronoberg har hemvänet smidigt gått in i en ny organisation. Sex kretsar blev fyra bataljoner. Chefer är förordnade och situationen ser mycket ljus ut.

– Här finns stora förväntningar och besvikelsen kan bli stor.

Ett fylligt reportage från inspektionen publiceras i nästa nummer.

tion som går ut på att de hittillsvarande utskotten ersätts av ett verkställande utskott.

Det beslutade årsmärket ska "utdelas efter förbandschefs bestämmande efter fullgjort kontrakt".

Rådet beslöt också att kraven för skyttemedaljen måste utvärderas innan slutlig ställning kan tas.

Rådet beslöt att protokollen ska distribueras som e-post till MD och MD-grupper för vidare befordran till hemvärnsbataljonscheferna.

Nästa sammanträde är på K1 i Stockholm 13–14 september.

Annons 1/2 stående 4-färg

Venatio

Psykologistudenten och reservofficeren Lars Johnsson leder Säve ungdomsavdelning.

Säve utgår från äventyret

Strapatser svetsar samman Säve ungdomsavdelning

En och annan har säkert läst Säve ungdomsavdelningens hemsida på Internet med höjda ögonbryn. Där betonas strapatser och med detta menas tydligt något helt annat än att inte få salt i havregrynsgröten.

Formuleringar som "höga disciplinära och fältmässiga krav" och "övningar genomförs oavsett väder, tidpunkt på dygnet och året och trots hunger och trötthet" antyder vad som vägleder avdelningen.

– Men det här är ingen paramilitär verksamhet, allt styrs hårt och reglerna följs, försäkrar Lars Johnsson, sedan 1997 ansvarig för ungdomsavdelningen i Säve hemvärnskompani.

Lars författade texten på hemsidan i syfte att undvika överslätande reklambudskap och i stället ge ärlig information.

Inga barnsoldater

I Säve övas allt utom strid fram till dess ungdomarna är 18 år.

Men att det skulle vara frå-

gan om att utbilda barnsoldater dementeras bestämt av Lars Johnsson. Han bär i praktiken hela ansvaret för att allt går rätt till.

– Ja, faktiskt är det väldigt lite kontroll från myndighetens sida. På fem år har vi bara haft ett enda besök – av en major från fo-gruppen i samband med en större samövning.

Nu är risken för övertramp i Säves fall obefintlig. Rambotyperna försvinner efter ett par övningar.

– Jag tar ned ungdomarna på jorden ibland och förklrar för dem att här löser vi problemen i grupp. Extremister stöts bort – jag visar tydligt min avsky för nazismen.

Lars Johnsson läser psykologprogrammet på Göteborgs universitet och är reservofficer.

– Jag har än så länge inte haft någon större nytta av mina akademiska studier som ungdomsledare – men fått en del teorier om nyttan med korrekt tidig lärninception bekräftade.

– Hittills har jag faktiskt haft mer nytta av min militära bakgrund i psykologstudierna än tvärtom.

Lars Johnsson började själv i en hemvärnsungdomsavdelning och har haft försvarset som sitt främsta intresse i 11 år. Han är krigsplacerad som plutonchef i en stadsskyttebataljon.

Ange syfte

När det militära hotet mot Sverige försvagats sviktar motivationen hos många.

– Därför är det så viktigt att ange ett syfte med övningarna. Allmän fackkunskap går också bra. Om vi kräver ljud- och ljusdisciplin på en övning blir det inget ståhej i skogen. Gemensamt upplevda strapatser svetsar samman och ungdomarna vill verkligen lära sig att uppträda rätt.

– De som har en mjukare inställning och tror att det med automatik blir otrevligt då man kör med fältmässiga krav har fel, säger Lars Johnsson.

Bilkårister kläcks i mängd som terrängförare

Riksbilkårschef Anne-Mari Medin har anledning att vara belåten. Hennes organisation har lyckats få fram 286 bilkårister som nu är klara med sin utbildning till terrängförförare och 156 till blir behöriga inom kort. Det gör totalt 442 med förarbevis för terrängbil eller bandvagn.

Hälften av de förförare som

behövs i hemvänet är alltså klara om man räknar med 150 beredskapsplutoner och tre fordon på varje, förförare och reservförförare.

Norrottensgruppen ligger bäst till med sina sammanlagt 30, tätt följd av Halmstad (24), Karlskrona och Linköping (22), Sollefteå (21) och Eksjö (20).

Fel att peta i folkförankringen

Det är en kalldusch att vi inte kan resa ner till slottet. För många frivilliga i försvarer har högvakten ett stort symbolvärde. Chefen för Dalregementsgruppen, Tage Johansson är kritisk mot besparingskraven i en intervju i Falu-Kuriren den 10 maj.

Dalarnas hemvärn drabbas mycket hårt och Tage Johansson anser att det är fel att peta i den frivilliga delen av försvarer.

– Man ska vara rädd om folkförankringen. Naggar man den i kanten är det risk att folk hoppar av.

Danskarna ökar PR-anslaget

Danmark har hemvänet ökat det centrala anslaget till marknadsföring kraftigt, från 0,5 milj danska kr 1998 till 2,5 miljoner år 2000. Till detta kommer att marknadsföringkostnaderna i regioner och distrikter har stigit med en miljon danska kronor under samma period. (Samtidigt har det totala anslaget till hemvänet krympt.) Kampanjerna har gett resultat. I enkäter är det fler som svarar att hemvänet betyder något för försvarsverket och försvarer av Danmark 2000 än 1999

Statistikfel för deltagande i östra Norrbotten

Kontraktsuppfyllanden för hemvärnspersonalen i Norrbottens gränsjägargrupp blev fel i förra numret av tidningen. I diagrammet uppgavs att 47 procent av hemvärnsmännen och 50 procent av avtalspersonalen gjorde sina timmar 2000. I själva verket var det 57 respektive 63 procent.

Dessa siffror är hämtade ur den uppföljning som gränsjägargruppen gör varje år.

Major Alf Waara är inte glad över de missvisande siffrorna i tidningen.

– De är inte bra för trovärdigheten för oss på gruppen, men är värre för er trovärdighet och det underlag ni arbetar med.

Hemvänet i östra Norrbotten har de senaste tre åren haft en kontraktsuppfyllnad av i stort sett 60 procent.

Tidningens underlag kommer från rikshemvärnsavdelningen som i sin tur får materiel från pliktverkets årsredovisning.

– Jag betvivlar inte alls MD-gruppens sammanställning,

men eftersom redovisningar inte stämmer kan en tänkbar orsak vara att all genomförda tid inte har registrerats i PLIS, säger Mats Stedt på rikshemvärnsavdelningen.

För att få en ännu finare upplösning begärde rikshemvärnsavdelningen i april en ytterligare redovisning av all personal inklusive nya och avregistrerade från pliktverket. Denna sammanställning fanns inte tillgänglig i tid för utgivningen av Hemvänet nummer 2.

– Äventyrlust och den okända faran stimulerar mer än brännbollsturneringar. Vi utnyttjar helt enkelt deras naturliga intresse för fältliv. Och samtidigt utbildar vi dem rätt inför militärtjänsten.

Lars Johnsson gör aldrig någon hemlighet av hårdheten i utbildningen. Varje höst skickas ett ovanligt uppriktigt formulrat (på göteborgska: tyket) brev till 15-åringarna i stadsdelarna Angered och Hisingen med inbjudan till övning.

Ett 70-tal, många med invandrarbakgrund, brukar komma och får av Lars Johnsson en rak deklaration om vad som väntar.

De mest intresserade får sedan söka till avdelningen, som idag består av ett 15-tal aktiva.

Ger streck

Säve ungdomsavdelning har ett eget skolsystem. De som bedöms ha tillräckliga kunskaper får genomgå en utbildningskontroll som ger ett streck på armen.

– De som passar för det får truppföra sina yngre kamrater, de andra gör vi till så kallade specialister i till exempel sjukvård.

Som instruktörer används dock enbart f.d hemvärnsungdomar som gjort lumpen som kompani- eller plutonsbefäl – och en soldat som varit sjukvårdare i Kosovo.

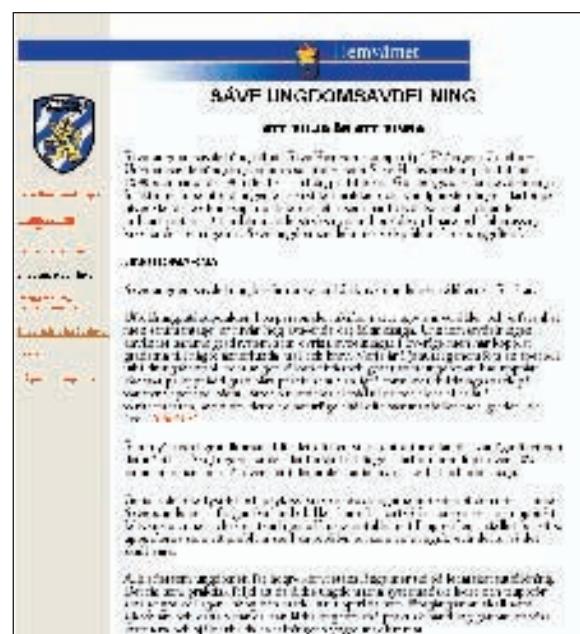
– Sverige är ett väldigt politiskt korrekt land, vilket är bra. Självklart ska vi ta avstånd från barnsoldater och trampminor, men att förbjuda skoltecken på hemvärnsungdom är väl ändå att ta i, tycker Lars.

Plantskola

Ungdomsavdelningen är ren plantskolan för Försvarsmakten. Två av Lars Johnssons tidigare elever är nu i Kosovo, två går på officershögskola.

Han hade själv sovit på granris 80 näätter, innan han ryckte in på I 15.

– Det var en pojkdröm att ta över Säve ungdomsavdelning

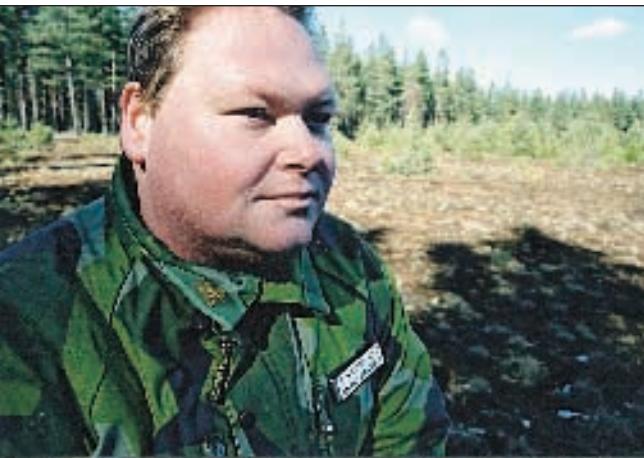

På Säve ungdomsavdelnings hemsida betonas straparser med formuleringar som "höga disciplinära och fältmässiga krav".

och det är fortfarande fantasiskt roligt, men jag börjar fundera på att släppa fram en yngre generation ledare, avslutar Lars Johnsson, som hunnit bli 27 år.

Bataljonsledningar förstärks av exproffs, det vill säga före detta yrkesofficerare, när hemvärvet växlar uppgifter i Norra Smålandsgruppen.

Text & foto: Ulf Ivarsson

Anders Johansson gjorde lumen som bevakningssoldat och har avancerat till kvartermästare i hemvärvet.

Luftens gick ur hemvärvet i Vetlanda, när chefen lämnade vid 70 och ingen efterträdare anmälde sig. I denna avfolkade del av Småland fanns ingen annan lösning än att slå isär kretsen. Astor Engqvist, chef för Eksjöbataljonen, fick ta emot två av kompanierna.

– Vi är inte färdigorganisera, men jag räknar med att allt ska vara på plats till 2002. Då ska bataljonen ha stab, fyra likadana kompanier och en beredskapspluton. I varje kompani ingår en eftersökningsenhet. Beredskapsplutonen sätts ihop av grupper ur kompanierna – i krig går de tillbaka till sina moderförband, har vi tänkt.

Utan att gå in på detaljerna kan man konstatera att bataljonen fått en del rätt mäktiga uppgifter och om allt centralt organiserat försvar brutit samman har kompanierna likalydande order: övergå till fria kriget.

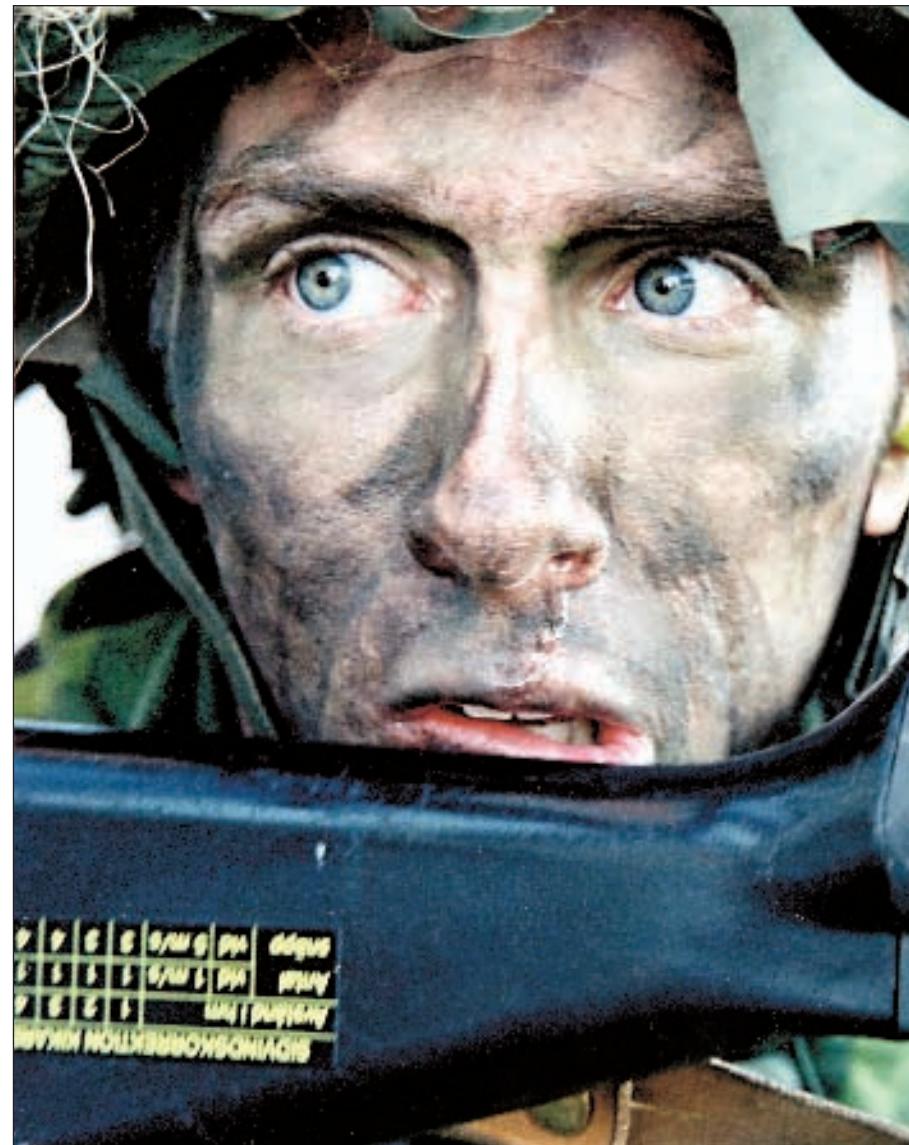
Situationen ljusnar

Astor Engqvist får lägga ned extra energi på Södra Wedbo kompani som inte nyrekryterade en enda man förra året men istället tappade 27. Vanligaste förklaringarna är: "Jag har inte tid" och "försvaret läggs ned, varför ska jag vara kvar?".

– Folk i serviceyrken eller som går skift jobbar, när vi övar, tillägger bataljonskvartermästare Kenneth Fogelkvist, även engagerad i ungdomsutbildningen.

Situationen ljusnar när Owe Sjöbrink, i dag anställd på Norra Smålandsgruppen, knyts till

Framtidstro i Exproffs

bataljonen som rekryteringsansvarig vid års-skiftet.

För övrigt kryllar bataljonsledningen av f.d yrkesofficerare. Astor Engqvist var tidigare själv chef för hemvärvs- och frivilligavdelningen. Ett riktigt klipp blir trafikinspektören Nils-Olof Jönnergård, som – om Astor Engqvist får loss honom – ska vara motorbefäl.

En annan f.d yrkesofficer är redan installerad som bataljonsinstruktör.

– Vi har dessutom 16 utbildade instruktörer och hoppas därfor slippa belasta myndigheten med enklare övningar, berättar utbildnings-

Pulsen är hög och uppmärksamheten helt inriktad på att oskadliggöra sabotörer. Johan Hultberg, fjärde plutonen, Jönköpings hemvärvs-kompani, är på bettet.

Smålands hemvärn förstärker

Pia Modén är en nyckelperson i Gislaveds proffsiga stabsgäng.

bildning i C-skydd på räddningsskola och i FBU.

Han gör sitt bästa för att teorin ska bli mer lättsmält, men det är inte lätt att intressera skjutglada hemvärns-soldater för hur nervgaser blockerar enzymet acetylkolinesteras i kolinerga nervsystemet.

– Vi hinner med personliga färdigheter, knappast mer. Hemvänet skulle behöva åtminstone kaderorganiserade skyddsplutoner, anser Hans Ingbert.

Jörgen Carlsson, Södra Wedbo kompani, betraktar med viss förundran en skyddsmask modell 36.

Gnuggar troppchefer

Mängder av kurser i FBU och på HvSS har också varit en väg till instruktörsjobbet för Joacim Ingbrant, stri/undbefäl i Nässjö hemvärnsbataljon. Denna dag gnuggar han stabs-troppchefer i hur man för lägeskarta.

– Problemet är att vi över för lite så vi får nästan alltid starta från noll och på ett par timmar hinner vi inte heller träna avlösning.

Under den stund Hemvänet följde utbildningen löste deltagarna dock sina uppgifter

ledare Carl-Göran Borg. I hans "förbandsutvecklingsplan" ingår en årlig fältlävlan och övning i eftersök.

Byt namn

– Jag tror vi vågar lova att ingen står och hänger på övningarna. Men byt till ett tuffare namn, hemvänet har inte rätt klang.

En av bataljonens egna instruktörer höll en förvånansvärt proffsig lektion i skydd mot kemiska stridsmedel på Risans skjutfält. Det visar sig att Hans Ingbert är ställföreträdande räddningschef och därtill har 5–6 veckors ut-

Sievert Green, signalist i Nässjö hemvärnskompani och Inger Rydén, stabslotta i Aneby övar att rita symboler på lägeskartan.

till synes snabbt och lätt. I ett rum intill lärde sig ett gäng att kryptera meddelanden med hjälp av så kallad täcktabell – bland dem några mc-ordonnanser.

– Skriv att jag har en fantastisk personal. Ordonnanserna ska känna att de betyder något för helheten och kan vara en fin resurs i stabsarbetet, säger bataljonschefen Jan-Olof Liljedahl.

Till bataljonen värvades förra året 41 nya medlemmar medan bara 25 slutade. Den positiva balansen beror på att hemvänet på Höglandet är duktigt på att呈现出 sig för allmänheten. En nyinspelad 30-sekunders rekryteringsfilm visas på varuhusen och en terrängbil med filmvisningsmöjligheter används flitigt.

Christer Johansson gick på som chef för Höglandets kompani 1998 och bestämde sig genast för att göra något åt den dåliga närvaren. På tre år har kompaniet fått in 55 nya och ingen har lämnat!

Förklaringen är häftiga övningar i uppgiften "ta – säkra". I täten går Erik Broses platon med ett 20-tal spanningsutbildade. Stämningen i platonen smittar av sig på hela kompaniet.

– De som backar för kraven slussas in i andra förband, berättar Christer Johansson.

Jönköping ligger inte långt efter. Bataljonen har ännu ingen insatsplu-

Fänrik Erik Broses spaningsploton i Högländets hemvärnskompani har inga problem att rekrytera. En av hans kulspruteskyttar är Per Eskilsson.

ton men kompetensen för strid finns helt klart, det kan man konstatera efter att ha bevitnat Jönköpingskompaniets övning i att slå tillbaka en attack av sabotörer mot Telias lokaler.

– Vår bataljon ska bli den bästa i Södra Militärdistriktet, säger stf bataljonschefen Per Henrik Persson, tidigare chef för ett skyttekompani. Dit är det en lång väg att gå för så sent som den första januari 2000 tog han och bataljonschefen Thomas Lindahl över befälet och utgick då från ett i det närmaste vitt papper.

På ett år har bataljonsledningen inklusive företrädare från avtalsorganisationerna träffats 23 gånger – först kick off och sist julbord.

– Punkt ett i målsättningen för bataljonen är att skapa bra förhållanden

och trivas tillsammans. Nu börjar det likna något, säger Thomas Lindahl.

Sagda målsättning ger även lättnad för den som lider av prestationssågest: "Det är tillåtet att inte kunna allt".

De mjuka faktorerna intresserar mer och mer, och stabslottan Marie Larsson anser att personal- och krishanteringskurser borde vara obligatoriska för kompanichefer. Rikshemvärnschefen lovade påstående fot att ta med sig frågan.

Bättre förberedd

Stora rubriker i tidningarna blev det när hemvänet i Värnamo efter en hel natts sökande hittade en kvinna som gått vilse i Bredaryd. Roland Eidhall, bataljonschef, noterar förtjust att både polis och räddningstjänst häpnade över hemvärens organisation.

Sedan dess har man köpt in lantmäteriverkets Sverigekarta på CD-ROM och är nu ännu bättre förberedd.

– På 30 minuter har vi enkelt och billigt rätt kartområde utskrivet i det antal som behövs, berättar Roland Eidhall.

Beredskapsplotonen blir bataljonens spjutspets med fullt av skickliga befäl som gör bataljonen i stort sett självförsörjande på instruktörer.

Något överraskande tycker inte Roland Eidhall att terrängbilarna är så viktiga, utan möjligens för att förbilli-

ga transporter till övningarna och för att "vi ska känna oss som riktiga soldater".

Betar av kön

Annars fördelar Norra Smålandsgruppen sina terrängfordon så snabbt som miloverkstaden betar av sin reparationskö. Två 20-bilar levererades till Gislaveds hvbataljon i mars.

- Tack för det, säger bataljonskvartermästare Gustav Sjögren med adress till Södra Militärdistriktet.

Efter detta finns inte längre behov av civilregisterade 903or, som därfor sålts.

- Nu saknar vi bara ett stabstält och jag förväntar mig att myndigheten hjälper till att ordna ett förråd, så att vi slipper åka 27 mil för att hämta och lämna understödsvapen.

Bataljonen kan skryta med ett proffsigt stabsarbete i fältmässig inramning och ett sambandsbefäl, Jan Johansson, som experimenterar med egna lösningar. Han kan sända meddelanden, bilder och kartor till vilka förband som helst inom hela Försvarsmakten. Allt som behövs är en personadator, en ra 180, två disketter och en sladd.

På utbildningsplanen för i år står "tältövning" inte mindre än två gånger. Kvartermästare Anders Johansson i N Westbo kompani avslöjar att den inte är särskilt militärt betonad utan snarare en tillställning med korvgrilling och social samvaro. Gemenskapen och Anders militära intresse driver honom att göra 200–300 timmar per år. Det handlar dock mest om administration.

- Varför använder du inte upplättningblixt? Mc-ordonnansen Jenny Lindberg i Jönköpings hemvärnskompani är också yrkesfotograf.

Bantad budget oroar

Bantningen av hemvärnsbudgeten går inte spårlöst förbi i Norra Småland. Förbandsövningar och stridsskjutningar i Norra Smålandsgruppen tas eventuellt bort i år.

- Det är de rekryteringsbefrämljande aktiviteterna som drabbas. Signaleffekten är stark, konstaterar Paul Degerlund, chef för Södra Militärdistriktet.

Drygt 60 procent av pengarna går till löner och lokaler och annat som inte går att spara på.

- Ju fler fordon vi får, desto mer ökar våra fasta kostnader, förklarar chefen för Norra Smålandsgruppen Stefan Andersson och exemplifierar:

- Enbart underhållet av de 60 motorcyklar, som vi snart har inom gruppen, kostar 420 000 kronor om året. Detta sker på bekostnad av övningarna. Min slutsats är att ny materiel som införs måste vara finansierad.

Stefan Andersson efterlyser också klarare regler för reservarnas ersättning. Han undrar vad som händer, när dessa tågar in i hemvänet på bred front. Han har en reservofficer som är hemvärnsgruppchef och inte kräver några pengar nu.

- Men hur blir det om fem år – jag har också en reservare som nyligen fick 81 000 kronor retroaktivt.

- Jag kommer inte i stridsselen längre, skämtar Anders, som inte skulle hinna med både familjeliv och hemvänet och därfor tills vidare valt att vara singel.

Marie Olofsson, Sävsjö hemvärnskompani, lär sig använda täcktabell.

Karin Arnell, Ölands beredskapspluton, ungdomsledare och geologistuderande i Kalmar. Hon är nöjd med tre-månadersutbildningen i

Trötta på stöd till samhället

Entusiaster som har Sveriges försvar som drivkraft mötte Hemvärnets utsände på inspektion av Kalmargruppen.

De som bär detta tillläggstecken har ingen brådska med att byta till "Kalmargruppen".

Högt rankad på önskelistan är kortvågsradio, som här vid en bataljonsfältstab.

Samling med välkomst- och inledningsanföranden i Slottssalen, därefter middag i Gästabudssalen på Kalmar slott. Inspektionen kunde inte ha fått en värdigare inledning än den Kalmargruppens chef överstelöjtnant Göran Magnusson bjöd på i slutet av april.

Man visade stolt upp regementets fana med broderade segernamn och dess marsch spelades inför stående publik. Fyra bataljoner med ett tjugotal kompanier plus beredskapspluto-

ner. Soldaterna bor i sina hem och samlas till gemensamma övningar. Precis som förr. Varför då inte kalla en sådan militär organisation "regemente" i stället för "grupp"?

Mer konkreta uppgifter

Det var positiva människor inspektionen kom i kontakt med – entusiaster med Sveriges försvar som drivkraft. Soldaterna är trötta på övningar av typen "stöd till samhället". Vad som framkom vid samtal, presentationer och ge-

Text och bild:
Per Sjöwärd,
Livgrenadjärgruppen

Återväxten säkras genom väl fungerande ungdomsverksamhet.

Skadad "båtflykting" tas om hand inne i Västerviks hamn av sjukvårdsgruppchef Monica Petersson.

Eldöverfall! Stridsparet besvarar fientlig eld.

Stefan Rosén, vaktgruppchef vid bataljonsstab, uppträdde resolut och korrekt när han kolade ID-handlingar.

nomgångar var att avsaknad av konkreta objekt och krigsuppgifter påverkar motivationen negativt.

Man vill känna att man behövs. Vidmakthålls den känslan påverkas rekrytering och kontraktsuppfyllnad positivt. Kalmargruppen har anlitat TV4 för att producera regionala televisionsprogram samt videokassetter för lokala rekryteringskampanjer. Bra initiativ!

Det fanns delade meningar om hur man ska förfara med icke fulltaliga plutoner. Slå sam-

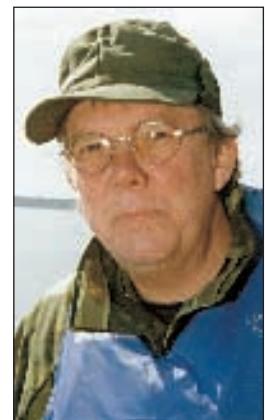
man dem för att bilda fulltaliga enheter? Kaderorganisera i avvaktan på tillväxt? Patentlösning finns troligtvis inte, utan man bör vara öppen för lokala förhållanden.

Proffsiga presentationer

Bataljonscheferna gjorde utmärkta presentationer av uppgifter, bemanning, rekrytering och materielläge. I fråga om materiel var alla i stort sett nöjda, och den service hemvänet får av Miloförråd Småland i Växjö fick beröm,

Samarbetet mellan Sjövärnskåren och Marina hemvärvnet fungerar bra, berättar Anders Hultström (nedan). Göromålen ombord roterar så att alla ska behärska allt, från trossförläggning till navigering.

Jan-Åke Aronsson är sambandsgruppchef vid Norra Möre hemvärnskompani. Han lovordar tremånadersutbildningen i Eksjö och tänker åka runt i skolorna och propagera för utbildningen och hemvärvnet.

Mats, gruppchef i Ölands beredskapsploton, ungdomsledare och underskötar. Han tänker verka för att hemvärnssjukvården inte stannar vid första förbandet i benfickan.

något som noterades av inspektionstäaterna. Bland nya förslag kan nämnas överfallslarm, direktkopplade till polisen, vid hemvärnsföräden.

Fordonsfrågan kom givetvis upp. Med tanke på stora avstånd mellan förbandens grupperingar, objekt och beredduppgifter kan jämförelser göras med vissa förhållanden i Norrland. De långa avstånden påverkar även behovet av sambandsmateriel.

Reservsystemen måste fungera när telenätet slås ut och då förslår inte hemvärvnets tilldelade radioutrustning. Exempelvis Öland, som är hela 15 mil långt, är i behov av kortvågsradio för sambandet mellan bataljons- och kompanistaber. "Utan samband – ingen ledning."

Få negativa iakttagelser

Kalmargruppen har gott om bra instruktörer (cirka 45 kompaniinstruktörer och ett 80-tal skytteinstruktörer) samt fin ungdomsverksamhet. En inspektionstät noterade att en del av de yngre bär basker och syr fast icke god-

kända emblem och märken på sina uniformer.

Vill man få respekt hos allmänhet och yrkesmilitärer ska gällande uniformsreglemente följas.

Det var inte många negativa observationer, men ett par bör kanske nämnas. Vid tillämpad övning med korta stridsavstånd bars inte hjälm. På annan plats utsattes objektet för eldöverfall. En skytt övade inte riktning och avfyring mot rörliga B-styrkemål utan avfyrade vapnen (ksp 58 och ak 4) planlöst, med pipan snett upp i luften.

Under våra 20 timmars övningstid har vi chans att vänja oss vid utrustningen så att den (och vi själva) fungerar i skarpt läge. Positivt: personal i kokgrupp bar både vapen och stridsbälte. Ett par bilförare (också med hjälm och stridsbälte) påpekade speciellt att de var hemvärnssoldater och inte bilkårister.

Hemvärnssoldaterna med tremånadersutbildning var mycket positiva. En av dem har beställt infomateriel för att på eget initiativ besöka skolorna och berätta om denna möjlighet att komma med i hemvärvnet.

Man var ense om att det är vid mönstringen ungdomarna ska erbjudas 3-månadersutbildning med placering i hemvärvnet. När studier, familjebildning och yrkesverksamhet tagit vid är det för sent. Då har man varken tid eller råd.

Inte rädd för lera

Rikshemvärnschefens inspektion hade väckt så stort intresse hos Södra Militärdistriktet att detta representerades även av dess stabschef. Det känns också bra att kunna berätta att hemvärvnet har en högste chef som inte är rädd för att få lera på uniformen när han vill informera sig med sitt folk på gräsrotsnivån.

Trivseln i en organisation grundläggs alltid från toppen. Som chefen för Vimmerby-Tjust hemvärnsbataljon sa: "Man ska trivas och ha kul när man över."

**Annons 1/1
4-färg
Ericsson
Microwave
Systems AB**

Luftlandsättning i vardagsrummet

Klockan är 22.15 en onsdagskväll. Jag har just fått ett meddelande från tredje plutonen om pansarskyttefordon längs riksväg 40 och att helikoptrar luftlandsätter viktiga broar.

Jag känner att jag måste göra något men andra plutonen är beskjuten av prickskyttar vid sitt objekt och stadskyttebataljonen som ska hämta sin ammunition där kommer ju aldrig.

Polisen ringer...

Just då ringer polisen och ber om hjälp med en stor trafikstockning och massor av civila är i fara efterhand som köerna byggs upp.

– Vad är det älskling, du verkar stressad, hör jag min flickvän säga. Hon läser en bok i lugn och ro och har ingen aning om vad som pågår.

Jag avbryter för en stund och vänder mig till henne.

– Visst är det häftigt att man kan uppleva frustrationen av att inte veta vad som händer i nästa läge, och ändå måste fatta ett beslut.”

Jag börjar närlämma mig slutet på hemvärnschefskursen på HvSS, inte vilken som helst, utan den som är på distans, via Internet.

Kursen är smart på många olika sätt och en sak som jag verkligen gillar är att den inte tar några arbetsdagar. Tre renar helger, alltså bara lördag och söndag går åt.

Med god planering och framförhållning kan man tillbringa dessa helger på en plats som är väldigt nära, det behöver inte vara på HvSS.

En annan sak som också är riktigt smart är att kompanicheferna tränas en och en. Jag har varit på en hel del olika kurser och det är ofrånkomligt att man får draghjälp av varandra. Alla deltagare på en kurs får helt enkelt inte den träning som vi har åkt dit för att få. I verkligheten är det ju bara en kompanichef på varje kompani.

Kursen förenar det bästa av dessa två modeller. När du agerar kompanichef så gör du det via Internet och är ensam med

När du agerar kompanichef, gör du det via internet och är ensam med dina beslut.

dina beslut Du är ensam med din planläggning och du är ensam med konsekvenserna av dina beslut. Du får helt enkelt en enastående träning i att fatta beslut och framför allt i att kunna motivera dem.

Å andra sidan är du aldrig ensam – du har både stöd och handledning av lärare från HvSS. I mitt fall Jan Ågren och Ingemar Gutenberg som verkligen har bidragit till att utveckla min förmåga att leda ett kompani.

Du har även mötesplatser på nätet, där du kan diskutera

med dina kurskamrater. Den stora skillnaden är bara att här behöver du vara aktiv för att kunna delta i en diskussion. Att kunna göra bedömningar och motivera sina beslut löper som en röd tråd, för att inte säga en röd vajer genom kursen.

Jag ser fram mot att se fler kurser upplagda på liknande sätt, det skulle underlätta oerhör för mina möjligheter att få pluton och gruppchefer att gå fler kurser. Arbetsbortfallet är ett för stort hinder.

Lennart Göthe, kompC
Danderyds Hv-komp

För Börje Lundin ställdes arbetskamraterna till med fest på HvSS. Här är det Krister Carlsson som avtackar.

Börje muckar efter 17 år

Kapten Börje Lundin, riks- hemvärnsavdelningen, gick med avtalspension i början av året. Börje har ett förlutet som officer inom signaltrupperna och kom till dåvarande rikshemvärnsstabens 1984.

Under många år var Börje Lundin chef för stabsavdelningen och även redogörare i rikshemvärnsrådet. Det senare

innebär omfattande kontakter med hemvärnsrörelsen, som snart lärde sig att lita på hans noggrannhet, personkontakter och djupa kunskaper om rörelsen.

Även om Börje Lundin slutar som anställd i försvaret fortsätter han nu som befäl till förfogande i marina hemvärvet på Rådmansö.

FRO fick brandförsvarets ledningsvagn

Frivilliga Radioorganisationen har övertagit Norrköpings brandförsvars ledningsvagn för att tillsammans med Östgötakustens hemvärnsbataljon kunna genomföra ledningsövningar med berörda myndigheter och intresserade kommuner.

Kommunen har ett omfattande ansvar för att kunna hantera de flesta händelser - från den enkla vardagsolyckan till den stora katastrofen. Kommunen måste sätta av resurser för att klara den akuta situationen, för att ta hand om människor och egendom.

Ingen kommun kan dock bygga upp resurser för att alltid kunna klara allt. Inte minst vid sådana händelser som inträffar mer sällan kan kommunen behöva förstärkningar.

I varje kommun finns en personalresurs, som ännu i stort sett är outnyttjad: medlemarna i de frivilliga försvarsorganisationerna. De frivilliga utgör en förstärkning när reguljära resurser inte räcker till eller behövs till andra arbetsuppgifter.

Jan Johansson, generalsekr i FRO och sambandsofficer i Östgötakustens huvbataljon.

Repövning för redovisning

Ett absolut krav för organisationer som finansieras med allmänna medel är att administrationen fungerar. Redovisning, medlemsinformation och annat. För att få sådana rutiner att klappa och dessutom med likformighet ord-

nade Hemvärnsbefälets Riksförbund en funktionärskurs centralt på förbundskansliet i Skänninge i slutet av mars.

Något var nytt för några, men i övrigt är en "repövning" som denna bra för alla.

Per Sjöwärd

Grönt minglände i backen

Vi ska synas! säger kompanichefen Peter Ranunger i Rottna hemvärnskompani i Värmland.

Sagt och gjort. Mitt framför slalomliftarna till Sunne Skicenter slår kompaniet upp två tält och ser till att ingen skidåkare undgår lukten av hett kaffe och varm ärtsoppa i näsborrarna denna smållkalla och solklara vinterlördag.

Medan smågrabbarna sköt luftgevär, kunde övriga familjemedlemmar bekanta sig med de 20-tal hemvärnsoldater som minglade runt bland skidåkarna och snackade hemvärn. Och med jämma mellanrum informerade speakeranläggningen ut varför det fanns grönt folk och två bruna tält mitt i anläggningen.

– Allt fler inser att det är viktigt att engagera sig. Inte bara för krigsuppgiften, utan

Ingen kunde undgå lukten av hett kaffe i skidbacken.

även för fredsuppgiften. Därfor måste vi synas så mycket vi bara kan, säger Peter.

Och nog var nyfikenheten stor. Militära prylar har väl alltid intresserat. Nu kunde den skidåkande allmänheten plötsligt känna igen både bekanta och grannar som plöts-

ligt befanns sig i grön uniform. Det, om något, är bra PR.

Skidanläggningen, som är en av de större i Värmland, besöks för övrigt av skidåkande från hela västra Sverige. Bra initiativ där hemvänet hade vädrets makter på sin sida.

KHB

Kampanj i Idre

En solig aprildag hade Dalregementsgruppens frivilligorganisationer informations- och rekryteringskampanj i Idre.

Lottorna bjöd på ärtsoppa, kaffe, saft och bullar. FRO förevisade sin radio-utrustning och SKBR och FAK gjorde reklam för sig. Röda korset hade satt upp ett sjukvårdstält. En bandvagn från militärdistriktsgruppen var populär för åkturer. Idre hemvärn kommer troligen att få en egen. En sådan är en stor tillgång vid räddningsaktioner i oländig terräng, snökaos och översvämnningar.

En utvärdering av evenemanget kommer att göras så att vi vet om det gav några nya medlemmar.

Britt Rehnborg, lotta i Idre hu

Kungasalut med 21 skott på Gotland

Inte bara värnar hembygden utan även värnar traditionerna gör Gotlands hemvärn numera. På Konungens födelsedag den 30 april sköt hemvärnsmän från södra Gotland 21 skotts salut med salutbatteriet i Fårösund. Salutofficer var hemvärnschef K G Thomsen, Burs.

Fårösund är en av sju platser i vårt land där salutbatteri finns.

Varför 21 skott? Att skjuta salut är en tradition från flottan och det lär vara så att batteridäcken på de stora linjeskeppen hade 21 kanoner per sida. Det finns säkert även andra förklaringar.

Text & foto: Ulf Hörsne

Hemvänet bistår stockholmare

Med anledning av kabelbranden i Akalla med efterföljande långvarigt elavbrott i stora delar av nordvästra Stockholm en söndagsmorgon i mars, ombads Hvbat Nord att bistå Kista stadsdelsnämnd med förplägnad för 10000 personer vid Husby Torg.

Ett tjugotal hemvärnsmän, bilkårister, sjukvårdare, sig-

nalister och lottor samlades. Gruppen utspisade varmdryck och smörgåsar till frusna stockholmare på Husby torg.

Chef för vår insats på platsen var tjänsteförrättande stabschef Per Johansson och hans ställföreträdare Kjell Karlström, kommandant.

Stort intresse visades från både TV och lokalpress, som be-

sökte platsen och följde arbetet under kvällen. Strömmen kom successivt tillbaka under kvällen med det hindrade inte de närboende att nyfiket söker sig ner till utspisningsplatsen och låta sig väl smaka. Man räknade med att drygt 600 gäster utspisades under måndagskvällen.

Hemvänet fick mycket bra re-

klam och fastnade i många akalla-, husby- och kistabors minne som en hjälpende hand, när det uppstår någon form av kris.

– Ett varmt tack till alla dem som bidragit till en mycket lyckad och väl genomförd insats, säger Hvbat Nords stabschef Rolf G. Dhejne.

Agneta Cedervall, infobefäl hemvärnsbataljon Nord

I Västmanland är insatsplutonerna civila. Hemvärnssoldaterna vill ha uppgifter som ter sig möjliga att lösa.

Text : Ulf Ivarsson

Västmanlandsgruppen började bygga upp en styrka för civila insatser direkt efter försvarsbeslutet 1996 som gav Försvarsmakten i uppdrag att stödja samhället.

Nu framträder en imponerande resurs för eftersök, räddning och röjning, "stödstyrka CIV Västmanland". Enheterna hör normalt hemma i de fem hemvärnbataljonerna och kallas ut vid behov.

Stödstyrkan backas upp av resurser för ledning, transporter, sjukvård, förplägnad och förläggning.

Upp till 200 portioner kan serveras och fem kokgrupper skapar uthållighet. Om så krävs kan styrkan ordna hela tusen förläggningsplatser i tält.

Två sambandsgrupper med FRO-personal länkar UK-stationer så att man klarar trafiken även i de norra länsdelarna, där terrängen är kuperad och skogen står tät. Signalisterna har sina radiostationer hemma för att kunna upprätta samband på kortast möjliga tid.

– Vi kan erbjuda färdiga klossar och leda verksamheten från fordon med radiokontakt med både polis och MD-

Flyktingmottagning är en uppgift som västmanlänningarna har kapacitet för. Foto Uno Gradin

gruppflyget, säger Krister Mattsson, chef för Västmanlandsgruppen.

Någon skarp insats i större skala har inte gjorts, men delar av styrkan har övat och utbildats av polis och räddningstjänst. Modern teknik för eftersök används, MSO, Managing Search Operations, vilket är något helt annat än att gå på linje genom skogen. Vid ett eftersök nyligen upptäcktes att hundförarna inte kan orientera. De vill hellre ha en man med sig, utrustad med GPS-mottagare, men det är enligt Krister Mattsson bättre om de lär sig använda karta och kompass.

Styrkan är överdimensionerad. Fem eftersökningsplutoner kan sättas in i

En väl men att jaga

hela länet, fast polisen klarar bara att sysselsätta två i taget. Femton hundekipage och tio mc-ordonnanser är normalt mycket mer än vad som behövs.

Hemvärnmännen uppskattar sin stödstyrka så till den grad att de förlåtit Krister Mattsson att han förbjudit "skallgångskåren" att bära uniform. Den här är en löst sammansatt och civilt uppträdande skara av hemvärnsmän, ledd av avsuttna hemvärnschefer.

Förstegsutbildning

I räddnings- och röjningsenheten ingår fem plutoner och fem avspärrningsgrupper. De senare kom till som en direkt följd av gasololyckan i Borlänge förra året.

När Hemvärvet besökte Västerås planerades för räddnings- och röjningsenheten en "modifierad deltidsbrandmannautbildning".

– Det är en förstegsutbildning för befäl som vi kör tillsammans med FBU och räddningstjänsten. Plutoncheferna går sedan hem till sina förband och utbildar dem tillsammans med de lokala räddningsledarna, förklarar Krister Mattsson.

Evelina evakuerades i sängen

Hemvärvet svarade för flera funktioner i premiärövningen med den första frivilliga insatsgruppen.

Text & foto: Uno Gradin

Ett mycket kraftigt snöoväder under flera dygn lamslog Björna samhälle i norra Ångermanland. Vägverket hade fullt upp med att hålla europavägen öppen och vägarna i området blev snabbt oframkomliga.

Elförsörjningen försvann och samtidigt upphörde både det ordinarie te-

Evelina Sahlén gestaltade en svårt sjuk kvinna.

lefonnätet och mobiltelefonerna att fungera.

Till råga på allt elände uppstod också en större vattenläcka som tömde vattenreservoaren i Björna samhälle. Hemtjänsten kunde inte ta sig fram till åldringar ute i byarna och gruppboendet Björnaborg blev snabbt utkylt och måste utsyrymmas.

Sådant var scenariot när landets första frivilliga insatsgrupp (FIG) kallades in till övning. Initiativtagare är Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB).

ÖCB ville ha en glesbygdskommun och en storstadskommun som försöksobjekt. Erfarenheterna ska senare kunna användas i andra kommuner.

utbildad stödpluton

terrorister är inget för hemvärvnet

En sjukvårdsenhet ingår också.

– Vi använder den för första hjälpen i lindrigare fall och främst för våra egna soldater. Landstinget vill ha sjukvårdare med undersköterskekomperten i katastrof situationer och släpper inte personal till oss.

Över 250 kontrakt har upprättats. Hemvärvsmannen förbinder sig att ställa upp inom två timmar från larm. Arbetsgivaren måste intyga att den anställda har rätt att lämna jobbet för uppdrag i stödstyrkan och vara borta högst två dygn.

– Vi har bara haft ett enda fall där arbetsgivaren sa nej och det gällde lustigt nog en anställd i Försvarsmakten, säger Krister Mattsson.

Vissa andra krav ställs: man måste vara i så god fysisk trim att man kan jobba 4–6 timmar i svår terräng utan vare sig mat eller dryck.

Övar utan ersättning

Intresset är så stort att hemvärvsmännen inte bryr sig om att de måste öva utan ersättning. Däremot får de betalt för resor och timarvode som deltidsbrandmän när de är ute på skarpa uppdrag. Räcker inte detta

skjuter Krister Mattsson till mellanskilnaden upp till förlorad arbetsförtjänst.

– Vi betalade en motsvarande summa redan innan regeringen beslutade om höjd ersättning i höstas.

Det är svårt att säga om den civila stödstyrkan är bra för rekryteringen. På introduktionsutbildningen i Västmanlandsgruppen brukar ändå många vittna om att det är chansen att göra något för samhället som fått dem att ta steget in i hemvärvnet, inte rent militära uppgifter.

– Det är hur som helst tveksamt om hemvärvnet ska användas för att skydda samhällsfunktioner mot riktade hot som terrorism, anser Krister Mattsson.

En hemvärvsmann som hittar en död i skogen behöver psykiskt stöd och det finns i krisgruppen vid Upplands regemente, vars tjänster köps in vid behov.

Allt vore gott och väl om bara Försvarsmakten lät bli att omorganisera ett tag. Västmanland håller på att repa sig efter att ha ömsat skinn till bataljoner och rört om bland hemvärvsmrådena med chefsflykt och avhopp i spåren.

Utrustning för fem eftersökningsplutoner lastas kvickt på en kärra och inom två timmar kan operationen börja, säger Krister Mattsson.

– En stor förändring till och jag tror att rörelsen knäcks. Vi måste få andrum.

Göteborg får den andra frivilliga insatsgruppen i landet. En övning liknande den i Örnsköldsvik genomförs senare.

Totalt deltog personal ur tio frivilliga försvarsorganisationer samt hemvärvnet i katastroforganisationen "Snöbjörna".

Ett av de större momenten var utrymmingen av ett 20-tal åldringar från äldreboendet Björnaborg. De nödställdas roller spelades med stor inlevelse av elever i Björna skola.

Mest illa dåran var 87-åriga Anna i övningen som var så sjuk att hon måste evakueras liggande i sin egen säng. Evelina Sahlén i klass 9 A i Björna skola gestaltade denna svårt sjuka kvinna.

En snöslunga från Örnsköldsviks kommun hade tagit upp ett par av vägarna så att en buss kunde komma fram och hämta de patienter som

kunde gå. Evelina däremot transporterades med hjälp av en bandvagn från räddningstjänsten.

– Allt fungerade ungefär så bra som man kan förvänta sig, kommenterar avdelningsdirektör Anders Bergwall från ÖCB. Övningen har gett oss värdefulla erfarenheter inför det fortsatta arbetet med att bygga upp en organisation med frivilliga insatsgrupper på andra håll i landet.

Även övningsledaren Ingemar Byström från Räddningsverkets skola i Sandö var nöjd.

– Organisationen med FIG-grupper har fungerat utmärkt, säger Byström. Frivilligorganisationerna har genomfört övningen med en stor portion engagemang.

– Det som behöver förbättras är samverkan med kommunens ledningsgrupp och informationsgrupp. Att simulera ett informationsbehov är svårt

och det visade sig också under den här övningen.

Centrum för övningen var Björnaskolan. Där briefades deltagarna innan spelet drogs igång. Här fanns också det viktiga sambandet och kokvagnen som hemvärvsmannen och kvartermästaren Stig Westin förde befäl över. Det lagades köttbullar och potatismos och ångtrycket hölls uppe med prima björkved.

Hemvärvspersonalen hade många funktioner i den stora övningen.

– Vi svarar för bland annat förplägnad, samband och expeditionstjänst, berättar bataljonschef K G Sjöström, Örnsköldsvik.

För hemvärvspersonalen är övningen mycket värdefull eftersom den innefattar en för oss annorlunda befälsföringsuppgift. Vi deltar med cirka 20 man ur bataljonsstabben och tre olika hemvärvskompanier.

Utan pengar stocknar lågan

På många håll är nu mera det ideellt arbetande hemvänet den enda militära närvaren. Ett hemvärn som fungerar mycket bra tack vare engagerade och ansvarstagande hemvärns-soldater.

Nu känner jag och många med mig att vårt engagemang utnyttjas, för att inte säga missbrukas, av samhället. Vårt arbete värderas högt med ord men inte i ekonomiska termer. Finns det någon annan lika viktig organisation som behandlas så styvmoderligt?

Lite fika

Det tillförs enorma mängder materiel, säger en och annan general. Javisst, men hur behandles de engagerade männen som ska använda prylarna?

Som vi alla vet är villkoren inte speciellt förmånliga. För en hel dags arbete eller övning

får vi 50 kronor, lite fika och kanske en bit mat.

Främst hemvärnscheferna befinner sig i en närmast omöjlig situation. Hemvänet kräver allt mer arbete, engagemang och framförallt tid för att fungera. För oss i kompani- och bataljonsledningarna räcker i många fall inte fritiden utan man måste ta ledigt från arbetet.

Jag kan inte låta bli att jämföra med yrkesofficeren som har full lön för varje timme medan vi knappt har någon ersättning alls. Han åker tjänstefordon medan vi kör massor av mil i "tjänsten" med våra familjebilar, ofta på dåliga vägar med tung last, mot dålig bilersättning.

Vi arbetar ofta kvällar och helger utan möjlighet till komplettel eller OB-ersättning. Privata telefoner används för tjänstesamtal. Dessutom använder vi ofta

Hvsoldaterna måste ersättas ordentligt, annars kan bara välbärgade ungkarlar engagera sig. (Personerna på bilden har inget med insändaren att göra.) Foto Jerker Ivarsson

våra arbetsgivares resurser för kopiering och utskrifter.

Måste uppskattas

Yrkesofficerarna är säkert är väl värdar sin lön men även vårt arbete måste uppskattas så som det borde. Annars är det snart bara välbärgade, pensionerade ungkarlar som kan vara engagerade i hemvänet.

Ett anständighetskrav vore att vi hemvärnssoldater fick lön för den tid vi måste lägga ner på

att utbilda oss och för att arbeta i befattning på övningar och skarpa insatser. Eftersom regeringen redan beslutat vilken ersättning som ska gälla vid räddningsinsatser så borde man tillämpa samma norm för den tid som behövs för att skaffa sig kompetensen för att klara av insatsen. Även deltidsbrandmannen har lön på sina övningar.

Förbättra villkoren

Om hemvänet ska kunna överleva måste

de ekonomiska villkoren förbättras. Samhället kan inte fortsätta utnyttja engagerade och intresserade människor som brinner för hemvänet. Lågan kommer förr eller senare att stockna utan bränsle i form av en rejält ersättning för ett rejält arbete.

Naturligtvis skulle det kosta en del men inget är gratis. Inte ens hemvärnssoldater längre.

*Sten-Ove Alatalo,
kompanichef,
Karesuando
gränshemvänskompani*

Vapen behövs mot plundrare

En sak kom aldrig upp i diskussionen om samariters beväpning.

Till samaritens upp-gift hör också att skydda de sårade. Man utgår alltid ifrån att samari-tten endast konfronteras med fientliga militära förband.

Det är mycket sannolikt att Röda Korsemblemen respekteras av dessa. Soldater är informerade om Genève-konventionen och brukar rätta sig där efter. Men tyvärr finns det även laglösa gång under krigets kaotiska förhållanden.

Dessa gång är till-räckligt desperata för att plundra en förbandsplats. Där finns mat, kläder och annat nyttigt. Men plundrare är också försiktiga och vill gärna undvika för-rädisk eldgivning. Mot plundrare kan samari-

tens beväpning vara av nytta.

Samariten ska inte bära vapen för att delta i striden mot fientlig militär, men för att för-svara de sårade och sig själv. Framtida krigföring bli troligen inte en strid med fron-

ter utan kommer att likna partisankrigföring med överfall på fiendens kommunikations-system. I så fall vet man aldrig om förbandsplatsen förblir säker.

*Fritz Hirsch,
hemvärnsområde 1114
Skegrie*

Inför en Frivilliga folkförsvarets dag

I tider av reduceringar in-om Försvarsmakten och ominrikning mot andra hot än de traditionella, finns en viss risk för att folkförsvarstanken kan gå förlorad, om man inte

gör något åt det. Då vill det till att vi frivilliga syns – markera att vi finns där såväl i fred, som i kris, som i krig.

I Kanada finns "Reservists Day". Denna dag

uppträder så många som möjligt i uniform på sina ordinarie arbetsplatser för att visa det folkliga engagemanget för försvaret.

Skulle detta inte vara på sin plats också i

Sverige med sin djupt rotade folkförsvarstanke? Låt oss införa en Frivilliga försvarets dag, en alldelens vanlig vardag, en dag då vi synliggör oss för (den civila)

allmänheten genom att klä oss i vår uniform.

Bengt Göransson, HBR Dalarna, Jan-Otto Sten, FRO Gotland, Lars-Gunnar Åström, FBU Linköping, Seija Lindmark, Röda Korset, Örebro

Ge hemvärnsmusiker ledigt för att spela

Sveriges försvarsmakt har en mycket billig och prisvärd militärmusik i form av hemvärnsmusikkårerna. En sak som emellertid ofta ställer till problem är när det är spelningar på dagtid. Alla som förvärvsarbetar måste då krängla med tjänstledighet. Ibland går det inte och kåren kan då inte ställa upp.

Exakt detta drabbade vår kår nyligen när Lettlands ÖB var på besök i Halmstad. I stället fick Flygvapnets musikkår tas ner från Göteborg – till mångdubbel kostnad, antar jag.

Inga löneavdrag

Vore det inte på sin plats med en bestämmelse som garanterar hemvärnsmusiker ledighet utan löneavdrag för denna typ av spelningar? Jag tänker på när nya regementschefer in-

stalleras, när soldater skickas ut eller kommer hem från FN-uppdrag och liknande.

Jag anser att hem-

värnsledningen bör agera på lämpligt sätt för detta.

Det vore även intressant att höra andra

hemvärnsmusikers syn på och erfarenheter av dessa problem.

Ulf Molund, Hemvärnets musikkår, Halland

Hemvärnsmusikkårerna svarar för en mycket billig och prisvärd militärmusik. Men musikkerna behöver ledighet utan löneavdrag.

Bojerud förenklar bevisningen

Jag har just läst senaste numret av Hemvärnet (nr 2/2001) och fastnade vid artikeln om svenska kryptonazister. Artikelförfattaren Stellan Bojerud hävdar att antalet nazister eller nazistsympatisörer i den svenska officerskåren inte kan räknas som stor och att "föreställningen om att den svenska officerskåren 1939–45 var starkt nazistisk kan alltså inte stödjas på sakuppgifter, utan framstår närmast som ren mytbildning".

Som källor hänvisar Bojerud till säkerhetspolisens utredningar. Vad som slår mig är att Bojerud eventuellt skulle fundera på hur han

förhåller sig till gängse historisk källkritik.

Hur förhöll det sig med säkerhetspolisen under denna period? Hur aktivt letade de egentligen efter nazist- och tysksympatisörer? Det är lätt att finna svar på dessa frågor om man jämför antalet åtalade och dömda personer som arbetade för utländska intressen. Fram till Stalingrad utgjordes denna grupp framför allt av personer knutna till den allierade och sovjetiska sidan och efter Stalingrad vände helt plötsligt denna kurva och säkerhetspolisen började istället mer intressera sig för nazistsympatisörer.

Det som upprör mig är hur Bojerud förenklar bevisningen för att Sverige under andra

världskriget inte hade nazi-sympatisörer i officerskåren.

Bernt Olofsson, historielärare och hemvärnsaktiv

Bojerud svarar

Viss fanns det nazister inom officerskåren 1939–45. Enligt Säpo uppgick per 15 april 1940 antalet till 162 personer, inklusive pensionärer och reservare.

Regeringen lät 1942 den militära säkerhetstjänsten utreda antalet nazister inom krigsorganisationen, varvid antalet uppgavs till 419 personer varav 18 officerare. Sett mot att krigsorganisationen då omfattade mer än 600 000 man, kan detta inte anses vara någon stor siffra. Antalet kommunister ansågs för övrigt

vid samma tidpunkt vara 3000–3500.

Åren 1939–45 anhölls cirka 1800 personer för spioneri, varav 500 häktades och 444 dömdes. Härav hade 204 arbetat för västmakterna, 140 för Tyskland och 100 för Sovjetunionen.

Den tyska underrättelsetjänsten anses från 1940 ha tappat effekt sedan i följd två spionleddare utvisats såsom resultat av samarbete mellan Säpo och norsk polis.

Regeringen tillsatte efter kriget en parlamentarisk undersökningskommision för att granska säkerhetstjänsten 1939–45. Utredningen (SOU 1948:7) ger inget belägg för att Säpo skulle "sett genom fingrarna" med nazister.

Självfallet bör det

1939–45 funnits många fler mer eller mindre tydliga nazisympatisörer i ett över tiden varierande antal.

Även om vi antar att det gick tio sympatisörer på en "officiell" nazist inom officerskåren blir summan ändå en klar minoritet.

Tyvärr finns det endast säkerhetstjänstens siffror att gå på. Envar har rätt att tvivla på dessa uppgifter, men det finns inga andra att tillgå.

Skulle 1948 års utredning i sin tur vara ett försök att "täcka" en nazisympatiserande säkerhetstjänst? Foga troligt. Då skulle även kommittéledamoten advokat Georg Branting varit nazi-medlöpare, vilket är en helt absurd tanke.

Stellan Bojerud

Emma är bra att bygga vidare på

Jag har med intresse läst Jan Anderssons artikel om Emma – "ett nytt Orion ?" i Hemvärvnet 2/01. Rikshemvärvnsavdelningen arbetar sedan lång tid på att förbättra hemvärvnets möjligheter till säkert samband. Hemvärvnets behov av sambandsmateriel ses över och behövs årligen inom den ram som är möjlig.

Många samband
Samband kan upprättahållas på olika sätt och vilket medel som används kan bero på en mängd faktorer. Motorkykelordonnansen, rapportkarlen, telefonen och radioförbindel-

Emma lovar mycket

Jag har sett system Emma i aktion förevisat av en av systemets upphovsmän. Det fungerade alldelens utmärkt; alla meddelanden kom fram, alla inklusive beskådande generaler var nöjda. Dessutom fungerade elnätet fredsmässigt perfekt. Huset och trädernanför var utmärkta monterade antennen i, ingen fiende lyssnade (troligen) långt bort på den reflekterade vågen, operatören satt bekvämt och värsolen lyste skönt genom fönstren.

Men kanske är det inte alltid så, när hemvärvnets samband behövs som bäst. Kan man starta systemet även under primitiva förhållanden och lång tid efter kursen, hur fungerar Emmas dator utan 220 V växelström, hur undvikar vi att budskapet når onödig långt och

sen är bara några exempel.

För att inledningsvis tillvarata kortvågsförbindelsens fördelar – räckvidd, relativt svår att störa – utvecklades Emma.

En bidragande orsak var att det med tiden blev ont om telegrafister inom försvarsmakten. För att hitta en lösning på problemet behov av räckvidd och bristen på telegrafister utvecklades Emma. Systemet kan på ett enkelt sätt ge alla in-

Ett utförligt svar på Jan Andersson artikel har publicerats i FRO-nytt 2/01. Författare är Gunnar Unger, central handläggare av sambandsfrågor. Han diskuterar där mer ingående Emmas teknik, prestanda och säkerhet. Fler insändare om Emma i nästa nr.

där avslöjar uppgifter som kryptosystemet inte kan skydda? Icke RÖS-skyddade datorer i närheten av radioutrustning är ofta värre än störsändare.

"I krig är endast det

om staben möjligheter att nyttja teknikens fördelar och möjligheter till stöd. Emma kunde bli ett "folkligt" system utan krav på specialkompetens.

Säker komplettering

Emma består av komponenter som kan anskaffas på den civila marknaden. Det är enkelt och billigt och kompletterar på ett säkert sätt andra sambandsmedel. Emma kan nå över korta och långa avstånd.

Emma är också enkelt att utbilda på. Systemoperatören utbildas en helg och stabens personal under 2-4 tim.

Förmedlingen kan

lätt döljas i det brus som finns i etern. Trafiken blir svår att upptäcka. Emma är en bra plattform att bygga vidare på.

Att påstå att hemvärvnets staber skulle ha utvecklats till "datastugor och amatörradioschack" är att överdriva.

Emma är ett förmedlingsätt. Stabens arbetsätt måste fortfarande präglas av ordning och av väl inarbetade stabsarbetsrutiner. I dessa rutiner ingår förande av lägeskartor med uppdateringar, att in- och utgående meddelanden införs i daglista, kvittens och förvaring i respektive pärmar.

De försök och den utbildning av främst systemansvariga som skett har enbart givit positiva erfarenheter.

De flesta är nöjda

De flesta som kommit i kontakt med Emma anser att det är enkelt att arbeta med, säkert och väl fungerande.

Om du, Jan Andersson, vill bidra till att Emma ska bli ännu bättre uppmanar jag dig att delta i projektet så att dina kunskaper och erfarenheter på ett nyanserat sätt kommer Emma tillhanda.

Mats Stedt, handläggare av frågor om teknisk utveckling inom rikshemvärvnsavdelningen

enkla möjligt" är en gammal tes som gäller även idag, åtminstone i förband med få utbildningstimmar.

Emma är ett utmärkt initiativ och systemet lovar mycket. Det förutsätter dock att systemet kompletteras för att kunna hantera även hemvärvnets vanligaste UK-stationer, helst också ATN. Systemet måste

vidare kunna drivas med 12 V likström (batteri). Ett av militära experter godkänt kryptosystem är kanske att begära för mycket, men skulle inte sitta i vägen.

Jan Anderssons kritiska tankar om Emma i Hemvärvnet 2/2001 var välkomna. Datorer kan förenkla och skynda på stabstjänsten mycket, men då måste systemen

vara mångsidiga, lättanvända och inte riskera att störa annan verksamhet. I min hemvärvnsbataljon har vi hittills inte lagt tid på Emma. Det gör vi dock gärna när Emma av kunnigt sambandsfolk rapporteras uppfylla fler funktioner än en.

*Erik Fagerström
sambandsbef, hubataljon
Syd, Livgardesgruppen*

Hv-artikeln bra för ungdomsrekrytering

Det är inte underligt att Västmanland är en vit fläck på ungdomskartan. För några år sedan fanns hemvärvsungdom i Västmanland men den avdelningen lades ned av olika orsaker.

Jag, som då var FRO-ungdomshandläggare i Västmanland, trodde att min verksamhet också skulle läggas ned, men så blev det inte.

Nu ska hemvärvsungdomsavdelningen i Västmanland startas

igen. Det är positivt, för jag vill öva med olika organisationer så att vi kan dela på kostnaderna och arbetsbördan och därigenom göra bättre övningar. Pengar och tillfällen har inte varit problemet utan krav och åtgärder som har skapats för att hindra mig och mina FRO/FBU-ungdomar att leva och verka i skogen.

Jag löser det genom att samöva med olika avdelningar och organisationer i MDM och

det är inte omtyckt. Jag tror att artikeln i Hemvärvnet nr 2/01 blir en vändning i rätt riktning. Jag drar parallellt med min hemort som blev vald till "Sveriges tråkigaste stad" för några år sen. Efter utnämningen blev det ett uppsving för verksamhet som gick ut på att tvätta bort stämpeln.

Nu hoppas jag att så också sker med ungdomsverksamheten i Västmanland – vi är redo.

Patrik Larsson, FRO/FBU ungdomsledare i Köping, e-post:patrik.larsson@fro.se

Fordon borde prioriteras

Några reflexioner om det nya hemvärvnet:

Fordon borde vara mycket högt prioriterade då det är osäkert om de privata eller hyrda fordonen kommer att finnas tillgängliga i ett skarpt läge.

Skjutprov för att få ha

Utbilda ungdomar i strid är tillåtet-

Det är dags att försvarsledningen lär sig skillnaden mellan att utbilda ungdomar i strid och att använda ungdomar i strid. Det förra är tillåtet i barnkonventionen, det senare delvis begränsat. Efter senaste numret av tidskriften Hemvärnet (2/2001), där första gången ungdomsfrågor behandlats på ett tydligt sätt, finns det mycket att erinra. I huvudsak sönderfaller ungdomsfrågorna i tre delar: uniformsfrågan, vapenfrågan och utbildningsfrågan. Jag tar dem efterhand.

Oavsett vad Högvärdet säger, finns det inga folkrättsliga restriktioner som hindrar hemvärnsungdomar att bär uniform – tvärtom!

Eftersom ungdomsverksamheten endast är utbildande och inte krigsplacerande är denna diskussion irrelevant.

Ungdomarna ska bära hemvärnstecken eftersom de tillhör hemvärnet, skoltecken för att utvisa genomgången utbildning, förbandsstecken för att utvisa förbandstillhörighet samt grad- eller befattningstecken för att utvisa grad/befattning i ungdomsförbundet.

Skoltecken har burits i Sverige på vänster överärm sedan den indelta arméns tid. Endast hemvärnets och FBU:s ungdomar för idag traditionen vidare. Högvärdets protokollavdel-

Ungdomsutbildningen måste handla om stridens grunder, hävdar insändaren. Foto Hanseman Calås

ning må tycka att det försvarar deras verksamhet, men vi är inte till för dem!

Vill inte ha 22-long

När det gäller vapenmateriel är det som redovisats i Hemvärnet ytterst anmärkningsvärt. Varför i all världen skulle en 15-åring gå med i hemvärnet för att skjuta med ett civilt vapen i kaliber 22-long, när han eller hon kan göra samma sak som 10-åring i den lokala skytteföreningen? Har vi verkligen inget bättre att erbjuda?

Rikshemvärnsavdelningen är tydligen beredd att satsa 15 miljoner kronor på att köpa in ett vapen som varken ungdomar eller ledare

vill ha och som kommer att leda till ungdomsverksamhetens slutgiltiga död.

I stället borde hemvärnsungdomar från 15 år i skarpskjutningssammanhang utbildas med automatkarbin 4, försedd med enkel-skottsomställare och instickspipa för 22-long. Denna materiel finns och blir över idag och kostar inga pengar alls. Dessutom fungerar grenjona faktiskt! Med de 15 Mkr kan vi i stället köpa in cirka 60 miljoner 22-longpatroner. Hur länge räcker de?

Med ak 4 i 22-longvarianten får vi det bästa av två världar – en billig patron som medger god skjututbildning och ett modifierat militärt va-

pen som lockar ungdomar och ledare till verksamhet!

Tar bort bollen

Självklart måste ungdomsutbildningen omges med vissa restriktioner, men att förbjuda stridsutbildning i en militär verksamhet är som att ta bort bollen för ett knattelag i fotboll. Det militära försvarets enda verkliga existensberättigande är att med vapenmakt kunna skydda landet mot ytter hot. Detta gäller även folkrättsligt.

Ungdomarna bör alltså utbildas i stridens grunder, med vissa förbehåll, som vi alltid haft när det gäller min- och sprängmedel, handgranater, hand- gemäng med mera. Det är dags att försvarsledningen lär sig skillnaden mellan att utbilda ungdomar i strid och använda ungdomar i strid. Det förra är tillåtet i barnkonventionen, det senare delvis begränsat.

Hemvärnsungdomar,

som genomgått hela "ungdomsprogrammet" men som inte bereds möjligheter till riktig militärjänstgöring, bör efter, säg 400 timmar, kunna ges en kortare kompletterande utbildning och därefter placeras i ett hemvärnsförband. De ungdomar som får göra militär-tjänst, framför allt som befäl, ska vi försöka locka tillbaka till frivilligförsvaret efter muck.

Men, och detta är viktigt, om den 15-årige intresserade ungdomen genast uppfattar försvaret som en organisation där allt som är intressant är förbjudet och det enda som är tillåtet är sådant som man kan göra på ett bättre sätt någon annanstans – då är hela det frivilliga försvaret på väg utför och nedläggningsbeslut kan väntas senast 2005. Agera!

Patric Lindgren,
värnpliktig löjtnant och
chef för Kalmar
hemvärnsungdom,
universitetsadjunkt i
statvetenskap

tilldelat vapen i bostaden är förträffligt om man samtidigt ser till att vi kan ha någonstans att övningsskjuta. Många tvingas till långa resor för att kunna skjuta på banor som är säkerhetsklassade för ak4.

Utbildningen kommer inte att klaras på 20 timmar per år och när den överstiger antalet kontrakterade timmar bör den vara bättre premierad. Till exempel 100 kronor i timmen. Den kontrakterade er-

sättningen borde även den höjas till 50 kronor i timmen, att utbetalas efter fullgjort kontrakt. Fler skulle motiveras att fullgöra sina åtaganden. Ronny Modig, Herrljunga hemvärnspluton, Gäsene hemvärnskompani

Högre deltagande i östra Norrbotten

Kontraktsuppfyllnaden för hemvärnspersonalen i Norrbottens gränsjägargrupp blev fel i förra numret. I diagrammet uppgavs att 47 procent av hemvärsmännen och 50 procent av avtalsspersonalen gjorde sina timmar 2000. I själva verket var det 57 respektive 63 procent.

Dessa siffror är hämtade ur den uppföljning som gränsjägargruppen gör varje år.

Major Alf Waara är inte glad över de missvisande siffrorna i tidningen.

– De är inte bra för trovärdigheten för oss på gruppen, men är värre för er trovärdighet och det underlag ni arbetar med.

Hemvänet i östra Norrbotten har de senaste tre åren haft en kontraktsuppfyllnad av i stort sett 60 procent.

Tidningens underlag kommer från rikshemvärnsavdelningen som i sin tur får materiel från pliktverkets årsredovisning.

– Jag betvivlar inte alls MD-gruppens sammanställning, men

eftersom redovisningarna inte stämmer kan en tänkbar orsak vara att all genomförd tid inte har registrerats i PLIS, säger Mats Stedt på rikshemvärnsavdelningen.

För att få en ännu finare upplösning begärde rikshemvärnsavdelningen i april en ytterligare redovisning av all personal inklusive nya och avregistrerade från pliktverket. Denna sammanställning fanns inte tillgänglig i tid för utgivningen av nr 2.

Hemvärnschefer välunderrättade

Om man undantar Försvarsmakten egna högre chefer är det faktiskt hemvärnscheferna som vet mest om Försvarsmakten planer för det närmsta året. De distanserar sig klart från kategorier som reservare, civila och övriga officerare.

De har också större förtroende för försvarsledningen än alla andra intervjuade målgrupper och chefer som uppmuntrar dem att komma med synpunkter och frågor om förändringsarbetet.

På hemvärnschefernas önskelista för framtiden står ökad delaktighet, långsiktighet och kontinuitet, tydligare mål och att växelspelet mellan civilt och militärt arbete ska förankras.

Nordisk Kommunikation svarar för enkäten på Försvarsmakten uppdrag.

Hemvärnsmuseet är av riksintresse

HvSS, Hemvärens stridskola, kan på sikt komma att behöva hemvärnsmuseets lokaler i Askgården på Vällinge för undervisningsändamål. En arbetsgrupp inom rikshemvärnsrådet grubbilar därför på museets framtid.

I arbetsgruppen ingår från rådet Lars Brink, Göteborg och Håkan Wahlgren, Uppsala.

la. Där sitter också rikshemvärnsavdelningens informationschef Sune Ullestad.

Samlingarna i hemvärnsmuseet är i behov av en uppräfschad presentation. Vare sig skolan eller Försvarsmakten väntas kunna bidra med pengar till museet. Hoppet står till Statens militärhistoriska museer.

– Museet torde kunna be-

tecknas som av riksintresse för såväl Försvarsmakten och hemvärnsrörelsen som för den svenska historieskrivningen, säger Lars Brink.

Museet är eniktig del av skolans verksamhet genom att det tillför kunskaper om hemvärens historia och ursprung i undervisningen. Lokalerna används även vid representation.

Annons 1/4 stående sv/v

Billingedalens hund & vapen

Annons 1/4 stående svart-vit

Skövde Natur

**Annons 1/1
4-färg
Saab Bofors
Dynamics**

Beslutsfattaren

"Av en tillfällighet fick jag syn på tidskriften Hemväret, vari man propagerade för nya medlemmar. Jag sökte upp den lokale hemvärnschefen som blev överförtjust; jag var ju reservofficer."

Men den bakgrundens är ingen garanti för lämpigheten...

Novell för Hemväret av Bengt Bergström. Illustration: Författaren

Så här i efterhand ter sig beslutet helt riktigt, i och för sig. Jag beräknade risken exakt: värdet av utfallet gånger sannolikheten. Denna tes är fortfarande korrekt.

Vägningen av utfallens sannolikheter var likaledes helt oantastlig. Faktiskt kan jag fortfarande njuta av den intellektuella precisionen i mina kalhyler. Ändå begick jag ett ödesdigert misstag.

De flesta avgöranden gäller val mellan handlingsalternativ, men mitt eget stod denna gång mellan handling och icke-handling. Icke-handling är för mig feghet, eftersom risken inte finns. Att handla kräver mod, även då handlingens konsekvenser och risker kan beräknas exakt. Detta förutsätter gifvetvis att utfallen kan värderas på förhand.

Egentligen är jag mycket feg, i fysisk mening. När en buse begär cigaretter på gatan, blir jag handlingsförlamad och illamående. Förödmjukad plockas jag på pengar och röka. I flera minuter efteråt står jag darrande och sväljer saliv.

Jag hatar alltså feghet. Emellertid har jag funnit ett botemedel för mitt klenmod. Jag har ersatt den fysiska styrkan

med psykisk. Det krävs mod för att fatta beslut, riktiga beslut. Fölkärtligen har jag alltmer inordnat min tillvaro enligt beslutsteoretiska paradigm.

Till en början systematiserade jag livets trivia: mat- och klädinköp, resväg på T-banan, förläggning av semester och annat. Allteftersom skickligheten och självförtroendet ökade, började jag tillämpa beslutsteori i familjen och senare, efter skilsmässan, på mitt arbete. Det var med stor tillfredsställelse som jag osedd råkade höra min chef använda ordet "civilurage" om mig. Jag är i varje fall nästan säker på att han avsåg mig.

Jag tror det var någon tid efter min fyrtioårsdag som jag insåg att livet inte bara passerar, utan att man själv kan skapa händelserna. Trots det som nu skett, måste jag betrakta den insikten som den viktigaste i mitt liv. Jag började metodiskt förvandla dagdrömmar och vaga ambitioner till konkreta planer. Med hjälp av rationellt beslutsfattande förverkligade jag mina avsikter. Jag blev min egen VD.

Rätt snart upptäckte jag att de rent materiella utfallen var värdar minst. En trettiosju fots havskryssare eller en nedlagd flygvärldinna smakade gott – för en tid. Däremot innebar varje utvidgning av jagets erfarenheter en bestående njutning.

Jag disputerade i praktisk filosofi på en avhandling om dynamiskt beslutsfattande. Opponenten harangerade min prestation, men ansåg att jag fattat ämnet alltför personligt. En sån idiot! Han begrep inte att jag var en av de få som förmådde omsätta akademiska kunskaper i verkligheten.

Enhuru jag sålunda helt planenligt drivit en del handlingslinjer till deras yttersta konsekvens, hade jag aldrig begått direkta brott. De flesta brott begås för pengar, och eftersom jag hade mer än nog därav, var jag endast intresserad av brottet som riskalkyl. Det fanns emellertid ett stort undantag.

Människan tycks alltid ha fascinerats av döden, eller kanske rättare dödandet. Myter och ritualer har omgett alla former av dödande: självmord, avrättning, offer och tvekamp samt givetvis den verkligt storskaliga slakten – krig. De högsta belöningar och de grymmaste straff har utdelats för detta: att döda.

Innehållet i mitt liv byggde på att allt var möjligt, i princip. Jag kunde få, eller få uppleva, vad jag ville tack vare mitt skarpsslipade instrument: modet att fatta rätt beslut.

Jag beslöts mig för att döda. Planeringen var delvis mycket enkel. Jag upprättade ett sannolikhets-

träd med de möjliga utfallen. Om jag ertappades skulle jag såsom tidigare straffad få en relativt lindrig påföljd, kanske fyra år. Med gott uppförande skulle jag säkert bli fri efter något år. Värdet av detta utfall var, måste jag säga, lågt.

Eftersom jag avsåg att minimera sannolikheten för upptäckt blev sålunda risken mycket liten, om inte rent försumbar. Det föll mig inte in att beräkna värdet av det sannolika utfallet, nämligen att jag inte ertappades.

Mera problematiskt var själva utforandet. Jag måste finna ett sätt att övervinna min feghet vid fysisk konfrontation. Något slags avståndsdödande med brev eller gift var naturligtvis tänkbart, men skulle försvara upplevelsens intensitet. Lösningen var alkohol.

Eftersom jag alltid varit – och är – nyterist, köpte jag hem olika sorter för att experimentera. Det visade sig att omkring tjugo centiliter whisky fungerade bra. Fegheten blåste bort, men jag blev förskräckt över hur lätt omdömet sviktade.

Valet av medel var rätt givet. Kniv vore bäst, men jag insåg att jag aldrig skulle kunna använda den effektivt, med eller utan whisky; det måste bli något slags skjutvapen.

Av en tillfällighet fick jag syn på tidskriften Hemvärvnet, vari man propagerade för nya medlemmar. Jag sökte upp den lokala hemvärvnschefen som blev överförtjust; jag var ju reservofficer och sålunda van vid militära förhållanden. Efter några övningar sågs jag betrodd med en kulsprutepistol m/40.

Därmed var förberedelserna till ända. **E**n söndagseftermiddag i september kände jag att det var ordentligt mörkt gick jag ned till förortens centrum, beryktat för systembolag och ölkafé. Möjligen hade jag tappat räkningen på whiskyglasen: det var svårt att gå alldelens rakt. Jag höll vapnet med höger hand under rocken.

Utanför snabbköpet stod en av medlemmarna i B-laget, mörk i synen och inkongruent klädd i paletå, skidbyxor och lappkängor. Jag kände vagt igen honom som en av de busar som en gång rånat mig på cigarrer. Jag var för upphetsad för att kunna tänka på finesser utan gick rakt på.

– Vill du ha en sup? sade jag ostadigt och höll rocken så att han såg flaskan i ytterfickan. Han steg tätt intill mig och grep efter rockkragen.

Fast jag druckit alkohol ryggade jag för stanken.

– Du är väl inte klok, sade han med stark dialekt, vad vill du egentligen? Han drog mig närmare och tjatade:

– Vad vill du? Jag svettades och kunde nästan inte tala.

– Du får sprit, sade jag, kom så går vi.

Jag mötte hans blick och insåg att han hade förstått. Han visste!

– Nej, nej, sade jag med stel tunga, jag skojar bara, släpp är du snäll. Han stod och vaggade och drog mig i kragen. Plötsligt skrattade han högt.

– Javisst, sade han till slut, visst ska vi gå och ta en sup, du och jag. Sedan ska jag visa dig, jävla herre.

Han drog iväg bakom T-banans vänthall där staketet var trasigt. Vi snubblade ned på banvallen. Han höll inte särskilt hårt i min arm: jag kunde inte göra motstånd. Han tog behändigt flaskan ur min ficka och halsade. Sedan höll han fram buteljen.

– Ta en sup, sade han och rapade, sedan ska du få stryk.

Mycket långsamt, som en enbildsstegning av en sportsekvens på TV, tvingade jag högra handen att lyfta kpisten. På grund av handsvetten fick jag avigt grepp om vapnet. Jag riktade och pressade avtryckaren men skottet gick inte av.

Han stod och svajade och höll upp flaskan som en ironisk invit.

– Du törs inte, jävla herre, sade han.

Jag fick upp vänstra handen för att osäkra. Han stod och flinade. Omedvetet kramade jag avtryckaren hela tiden, och två, tre skott gick, när jag äntligen fick loss slutstycket.

En kula träffade under vänstra näsborren och lyfte en tefatsstor bit av hjässstaket på väg ut. Av anslagsenergin slungades han någon meter bakåt på rygg. Flaskan krossades mot rälsen. Hans ögon var öppna och skälvde i nystagmus.

Ett hastigt tilltagande ljud i strömskenan annonserade ett tåg och jag började springa. Kallsvetten flöt och jag måste stanna och kräkas två gånger. När jag kommit hem, upptäckte jag att vänster handflata var uppfläkt av slutstyckets handtag.

Jag sitter vid skrivbordet och ser på min vänstra hand. Såret har läkts för länge sedan. Jag tänker på hans ögon som darrar efter skottet. Det har jag tänkt på i ett år nu. Inte ens i drömmen får jag vila från den tanken. Det hade jag inte räknat med.

Framför mig ligger kulsprutepistolen, laddad. Jag har fattat beslutet och det grämer mig en smula att jag inte kommer att få tillgodoräkna mig utfallet.

Lokalredaktörer

● **Skånska dragongruppen, Södra skånska gruppen:** Lennarth Johansson, Nässelblomsvägen 30, 290 37 Arkelstorp, tel, fax 044-913 49, e-post lemajoh@se.packardbell.org

● **Kronobergsgruppen:** Åke Juhlin, Rågstigen 6, 343 74 Liatorp, e-post ake.juhlin@telia.com

● **Hallandsgruppen:** Leif Sondell, Stenlösevägen 37, 310 50 Slöinge, tel 0346-405 12, 070-6944246. Roger Bengtsson, Västra v. 6, 302 65 Halmstad, tel 035-409 02, mobil 070-36 28 727 e-post r.bengtsson@home.se

● **Göteborgsgruppen, Bohus-Dalgruppen, Älvborgsgruppen, Skaraborgsgruppen:** Lars Brink, Dr Lindhs gata 1, 413 25 Göteborg, tel/fax: 031-82 75 26, mobil 070-766 9292, e-post lars.brink@telia.com, Mats Gillanders, Skogsvägen 5, 468 32 Vargön, tel/fax: 0521-22 36 74

● **Gotlandsgruppen:** Ulf Hörsne, Linégård Hörsne, 620 23 Romakloster, tel/fax: 0498-37095

● **Livgrenadjärgruppen:** Per Sjöwärd, Linnégatan 25 A, 582 25 Linköping, tel 013-14 5475, fax 013-10 1156

● **Söderörnsgruppen:** Göran Pettersson, Björkvägen 7, 130 40 Djurhamn, tel/fax 08-571 515 87

● **Södermanlandsgruppen:** Kent Lund, Strandgatan 10 A, 633 43 Eskilstuna, 016-14 62 40, fax 016-14 96 80, mobil 0708-20 01 24

● **Upplandsgruppen:** Björn A. Johansson, Eva Lagerwallsgatan 2, 756 43 Uppsala, tel 018-12 40 32

● **Värmlandsgruppen:** Karl-Henrik Bergman, Hillningsberg, 670 20 Glava, tel 070-207 9457

● **Dalregementsgruppen, Gävleborgsgruppen:** Hans Lindkvist, Hökviken, 791 91 Falun, tel 023-222 49

● **Västernorrlandsgruppen, Jämtlandsgruppen:** Rolf Höglund, Krokvägen 2, 864 33 Matfors, tel/fax 060-20005, 070-6346162

● **Västerbottensgruppen:** Christer Norberg, Aronsberg 13, 910 60 Åsele, tel 0941-663 12, 070-517 58 34, fax 0941-661 80, Lars Heikkilä, Hemgårdsgatan 37, 934 31 Kåge, tel 0910-721690, 070-2629288, e-post: lars.heikki@kagehus1.se

● **Norrbottensgruppen:** Jan Backman, Dalbackavägen 39, 945 92 Altersbruk, tel/fax 0911-20 40 37

● **Lapplandsjägargruppen, Norrbottens gränsjägargrupp:** Sven Kostenius, Rantajärvi 78, 957 94 Övertorneå, tel 0927-230 00, fax 0927-231 23

POSTTIDNING

Avsändare: Tidskriften Hemvänet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvänet, ska du i första hand vända dig till din militärdistriktsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller all krigsplacerad personal, alltså både hemvärmän och avtalspersonal.

Vårkänslor!

...fär du med påkehet om du läser vår pinflärska vårt/sommartidslog. Där finner du allt från våra exklusiva jaktplock till riktigt fyndvaror. Att du nu har dessutom vanliga produkter till både mot, far, barn och även hunden gör inte saken sämre. Besök gärna vår hemsida www.wilde.com. Där finner du hela vårt katalogsortiment! Naturligtvis kan du också beställa katalogen som vanlig papperskopia - ring, skriv, faxa eller e-mälla så skickar vi den direkt hem till dig.

795:-

NYHET! Katum Wildmarksjacka

Lättstark W2000 vär varv i tätverkat årets wildmarksjer - Katum. Det kraftiga bomullspolyester tyget är imprägnert och är lätt att vora. Förstärkningar i axarna. Jackan har två bröstfickor med bälte, två viktiga bältfickor samt dolda bältfickor. Innerskick med dragkedja. Dragkedjor i midjan och nederkant för reglering av vrid. Färg: Grön. Storlek S-XL. Art nr: K1000 - Pris: 1.295:-

NYHET! Katum Wildmarksbyxa

Åren Katum Wildmarksbyxa är tillverkad i W2000 - lättstark och imprägnert bomull/polyester. Byxan har två dragkedjeförsepta sidofickor samt två bältfickor med bälte bakåt och kardborreförslutning. En bältficka med dragkedja. Förbajda knän för bättre rörlighet och passform. Extra förstärkt med dubbelt tyg över bak och knän. Kan viddregleras i benstom med hjälp av kardborrebond. Färg: Grön. Storlekar Herr: S-XXL & Dam: 36-44. Art nr: K2000 - Pris: 295:-

från 295:-

NYHET! Hundsäng

Mjuka hundsganger i gummi. Stort convaytyg (polyester) med hundmon. Lätt att rulla ihop och återstår snabbt till ursprungliga form. Kan monteras i lada.

53 cm i diameter: Art nr: 230153	-	Pris: 295:-
60 cm i diameter: Art nr: 230160	-	Pris: 350:-
68 cm i diameter: Art nr: 230168	-	Pris: 450:-
76 cm i diameter: Art nr: 230176	-	Pris: 495:-
84 cm i diameter: Art nr: 230185	-	Pris: 595:-

Vonkamles hundförarsäck

NU ÅTER I LAGER! Midjesäck i knälig Cordura. Två dryckeshållare i sidan. Två små fickor fram samt stor fack mittan på säcken. Reell midjefix med knappspänne. Art nr: VÖNK02 Pris: 125:-

125:-

Beställning dygnet runt:

Order och kundtjänst

Tel. nr 033-13 24 02, Fax.nr 033-12 41 16

Email: info@wilde.com Web: www.wilde.com

Du kan också skicka in din beställning hem posten!

Adressera kuvertet: FRISVAR, Wilde, 503 01 Borås

OBS! Frakt och postavgift tillkommer till beställningen.

Fraktavgiftsbeloppet är max 100:-

NYHET!

Wildes Hundtäcke

Vattentätt hundtäcke som ärtdas. Ledat med mjuk Reest. Reest är på sidan för bra synbarhet. Breddreglage med hjälp av kardborrebond. Kan regleras ca 10 cm (mer på de större storlekserna). Färg: grått. Storleksinfo:
B= Ryggäng
B= Bröstvidd.

Storlek XS: (R=45/B=50)	Art nr: WH001RS -	Pris: 250:-
Storlek S: (R=50/B=50)	Art nr: WH001S -	Pris: 250:-
Storlek M: (R=55/B=50)	Art nr: WH001M -	Pris: 275:-
Storlek L: (R=70/B=60)	Art nr: WH001L -	Pris: 295:-
Storlek XL: (R=80/B=60)	Art nr: WH001XS -	Pris: 295:-

295:-

Hjorten Fleecejacka

NYHET! Fleecejackan är tillverkad i mjuk och hög-kvalitativ fleece. Metalldragkedjor för extra glidstyrka. Två fickor med dragkedja och en dragkedja i front. Färs i fargerna Sand och Marinblå. Stl S till XXL. Art nr: HE0001 - Pris: 295:-

795:-

BØRE-TOP SUMMER TECHNOLOGY

Viking XTR - En extrem nyhet!

NYHET! Vikings Viking/crosssko för all slags terräng utrustad med Gore-tex Summer Technology. Hörlit din fot till båda inifrån och utifrån. Bästa sko mycket lämplig för att följa med till en behaglig sommar. Färg: Grå. Dammodellen är något ljusare i bergen. Damsterlek 36-42. Art nr: 3-31110 - Pris: 795:-. Damsterlek 40-47. Art nr: 3-31110 - Pris: 795:-. Herrsterlek 40-47. Art nr: 3-31110 - Pris: 795:-.

795:-